

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๗ - ๙/๒๕๕๖

เรื่องพิจารณาที่ ๔๒/๒๕๕๕

เรื่องพิจารณาที่ ๔๖/๒๕๕๕

เรื่องพิจารณาที่ ๖๓/๒๕๕๕

วันที่ ๑๓ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๖

ระหว่าง { นายทะเบียนพรรคการเมือง ผู้ร้อง
พรรคพลังแผ่นดินไทย (พรรคอาสาสมัคร) ผู้ถูกร้อง

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคพลังแผ่นดินไทย (พรรคอาสาสมัคร)

นายทะเบียนพรรคการเมือง ผู้ร้อง ยื่นคำร้องรวมสามคำร้องเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคพลังแผ่นดินไทย (พรรคอาสาสมัคร) ผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ ประกอบมาตรา ๔๒ วรรคสอง และมาตรา ๘๒ และขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้องที่ถูกยุบไป จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคผู้ถูกร้องถูกยุบไป ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ และมีคำสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องในขณะกระทำความผิด มีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๘

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบ สรุปได้ดังนี้

ผู้ร้องได้มีประกาศรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคผู้ถูกร้อง (พรรคพลังแผ่นดินไทย) เป็นพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๙ ต่อมาพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๐ โดยมาตรา ๑๓๕ ให้พรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ เป็นพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐

วันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๒ ผู้ร้องมีประกาศ เรื่อง ตอรับการเปลี่ยนแปลงชื่อพรรค ภาพเครื่องหมายพรรค ชื่อนโยบายพรรค ข้อบังคับพรรค และคณะกรรมการบริหารพรรคพลังแผ่นดินไทย กรณีผู้ถูกร้องขอเปลี่ยนชื่อพรรคจาก “พรรคพลังแผ่นดินไทย” เป็น “พรรคอาสาสมัคร”

วันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๓ ผู้ร้องมีประกาศ เรื่อง ตอรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรค และกรรมการบริหารพรรคอาสาสมัคร จำนวน ๑๐ คน ประกอบด้วย นายมนตรี เศรษฐบุตร หัวหน้าพรรค นายวัลลภ รีย์ฐมพันธ์ รองหัวหน้าพรรค นายภาสกร กิตติสิน เลขาธิการพรรค นายพยอม ระวังพันธ์ รองเลขาธิการพรรค นายนิติวัฒน์ มะโนรัตน์ เทรย์ญญิกรพรรค นายฉันทพงศ์ วงศ์แก่นสาร นายทะเบียนสมาชิกพรรค นายวสพล เนาวนิรุทธ์ โฆษกพรรค นายสุทธิพันธ์ วรรณศุภ กรรมการบริหารพรรค นายสุปัญญา จุฬรักษา กรรมการบริหารพรรค และนายกฤษกร สิริแสงจันทร์ กรรมการบริหารพรรค

วันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๔ ผู้ร้องมีประกาศ เรื่อง ตอรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคอาสาสมัคร เนื่องจากนายมนตรี เศรษฐบุตร ลาออกจากตำแหน่งหัวหน้าพรรค ทำให้คณะกรรมการบริหารพรรคพ้นจากตำแหน่งทั้งหมด ทั้งนี้ ให้คณะกรรมการบริหารพรรคที่พ้นจากตำแหน่งปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนถึงวันที่ได้รับแจ้งการตอรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคชุดใหม่จากผู้ร้อง ตามข้อบังคับพรรคอาสาสมัคร พ.ศ. ๒๕๕๒ ข้อ ๑๑ วรรคหนึ่ง (๓) และวรรคสี่

วันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๕ ผู้ร้องมีประกาศ เรื่อง ตอรับการเปลี่ยนแปลงชื่อ ชื่อย่อ ภาพเครื่องหมาย ที่ตั้ง และข้อบังคับพรรคอาสาสมัคร กรณีผู้ถูกร้องขอเปลี่ยนชื่อพรรคจาก “พรรคอาสาสมัคร” เป็น “พรรคพลังแผ่นดินไทย”

คำร้องที่หนึ่ง (เรื่องพิจารณาที่ ๔๒/๒๕๕๕)

ผู้ถูกร้องได้รับการจัดสรรเงินสนับสนุนตามโครงการและแผนงานจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๑ จำนวน ๑๐ โครงการ วงเงินจำนวน ๖๕๑,๙๖๐ บาท โดยกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ได้เบิกจ่ายให้ผู้ถูกร้องไปทั้งหมดแล้ว ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๕๕ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องซึ่งได้รับเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้อง ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๕ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ แต่ปรากฏว่า ผู้ถูกร้องไม่ได้รับหนังสือแจ้ง เนื่องจากไปรษณีย์ได้ส่งเอกสารกลับคืนมายังสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งระบุข้อความหน้าของเอกสารว่า “ไม่มีผู้รับตามเจ้าหน้าที่” สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจึงได้มีหนังสือแจ้งอีกครั้งให้ผู้ถูกร้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ซึ่งผู้ถูกร้องได้รับหนังสือแล้ว แต่เมื่อครบกำหนดระยะเวลา ปรากฏว่าผู้ถูกร้องไม่ได้ชี้แจงหรือจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง

ผู้ร้องมีหนังสือ ฉบับลงวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๕๕ ให้ผู้ถูกร้องจัดทำแบบรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนพร้อมหลักฐานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๕ โดยแจ้งทางไปรษณีย์ตอบรับไปที่ทำการชั่วคราวของพรรคผู้ถูกร้อง และผู้ร้อง ให้เจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งไปส่งหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องทราบ โดยได้ประสานทางโทรศัพท์กับนายนิติวัฒน์ มะโนรัตน์ เภรฎุญิกของพรรคผู้ถูกร้อง ซึ่งนายนิติวัฒน์ มะโนรัตน์ ยืนยันว่าจะรอพบเจ้าหน้าที่ด้วยตนเอง แต่เมื่อเจ้าหน้าที่เดินทางไปถึงกลับไม่พบนายนิติวัฒน์ มะโนรัตน์ ตามที่นัดหมาย นางสาวสุทธานิศา สุขชัย เจ้าหน้าที่ธุรการของพรรคผู้ถูกร้องซึ่งอยู่ในเหตุการณ์ได้โทรศัพท์สอบถามนายนิติวัฒน์ มะโนรัตน์ และได้รับแจ้งว่า นายนิติวัฒน์ มะโนรัตน์ ไม่สามารถเข้ามาที่ทำการพรรคได้ เนื่องจากติดประชุมด่วนและให้เจ้าหน้าที่มอบหนังสือของผู้ร้องไว้กับนางสาวสุทธานิศา สุขชัย แต่เมื่อครบกำหนดระยะเวลา ผู้ร้องไม่ได้รับรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔

ผู้ร้องพิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ถูกร้องไม่ได้จัดส่งรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ พร้อมหลักฐานการใช้จ่ายเงินภายในระยะเวลาที่กำหนดเป็นการไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ ประกอบมาตรา ๔๒ วรรคสอง อันเป็นเหตุยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๙๓

คณะกรรมการการเลือกตั้งมีมติในการประชุมครั้งที่ ๘๒/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๕ เห็นชอบให้ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อดำเนินการให้มีการยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ ประกอบมาตรา ๘๒ และขอให้มีคำสั่งให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้องในขณะกระทำความผิด จำนวน ๙ คน ตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคอาสาสมัครภูมิ ฉบับลงวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๔ จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ อีกทั้งปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องมีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำดังกล่าวแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำดังกล่าว จึงขอให้มีคำสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องในขณะกระทำความผิด จำนวน ๙ คน ตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคอาสาสมัครภูมิ ฉบับลงวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๔ มีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๘

คำร้องที่สอง (เรื่องพิจารณาที่ ๔๖/๒๕๕๕)

ผู้ร้องมีหนังสือ ฉบับลงวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ แจ้งให้ผู้ถูกร้องจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และแจ้งให้ผู้ร้องทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปีตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๒ ผู้ถูกร้องได้รับหนังสือเมื่อวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ แต่เมื่อครบกำหนดระยะเวลาในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๕ แล้ว ปรากฏว่าผู้ร้องไม่ได้รับรายงานการดำเนินกิจการของพรรคผู้ถูกร้อง

ผู้ร้องจึงอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๒ วรรคสอง มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคผู้ถูกร้องอีกครั้งหนึ่ง และให้ยื่นภายในวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๕ ซึ่งผู้ถูกร้องได้รับหนังสือเมื่อวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๕๕ และเมื่อครบกำหนดระยะเวลา ผู้ร้องไม่ได้รับรายงานการดำเนินกิจการของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔

ผู้ร้องพิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ถูกร้องไม่ได้จัดส่งรายงานการดำเนินกิจการของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ภายในระยะเวลาที่กำหนด เป็นการไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๒ วรรคสอง อันเป็นเหตุยุบพรรคการเมือง ตามมาตรา ๙๓

คณะกรรมการการเลือกตั้งมีมติในการประชุมครั้งที่ ๙๙/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๕๕ เห็นชอบให้ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อขอให้มีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ ประกอบมาตรา ๔๒ วรรคสอง และขอให้มีคำสั่งให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้องในขณะกระทำความผิด จำนวน ๙ คน ตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคอาสาสมัครภูมิ ฉบับลงวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๔ จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗

คำร้องที่สาม (เรื่องพิจารณาที่ ๖๓/๒๕๕๕)

ผู้ถูกร้องได้รับการจัดสรรเงินสนับสนุนตามโครงการและแผนงานจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๑ จำนวน ๖ แผนงาน ๖ โครงการ วงเงินจำนวน ๓๔๐,๖๔๐ บาท โดยกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองได้เบิกจ่ายให้ผู้ถูกร้องไปแล้ว จำนวน ๓๒๓,๘๗๐ บาท ผู้ถูกร้องได้รายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ โดยผู้ถูกร้องดำเนินการจำนวน ๕ โครงการ เป็นเงินจำนวน ๓๑๘,๕๖๐ บาท และส่งคืนเงินเหลือจ่ายพร้อมดอกผล จำนวน ๕,๓๕๓.๖๗ บาท เมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๕๔

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบแล้วพบว่า การรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องไม่ถูกต้อง จึงได้ประสานทางโทรศัพท์กับนายภาสกร กิตติสิน เลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องเพื่อขอเอกสารและหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ผู้ถูกร้องได้มีหนังสือลงวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๕ ซึ่งแจ้งว่า กรณีผู้ถูกร้องไม่มีใบเสร็จรับเงินค่าเช่าสำนักงานใหญ่ในเดือนตุลาคมถึงเดือนธันวาคม ๒๕๕๓ นั้น เนื่องจากในช่วงเวลาดังกล่าวได้มีการปรับปรุงอาคารที่ตั้งที่ทำการพรรค จึงไม่มีการเรียกเก็บเงินค่าเช่าจากผู้ให้เช่าและผู้ถูกร้องได้คืนเงินในส่วนนี้ให้แก่กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองแล้ว ส่วนกรณีที่ผู้ถูกร้องไม่ได้จัดส่งใบสำคัญรับเงินค่าจ้างบุคลากรตำแหน่งเจ้าหน้าที่การเงินการบัญชีของนางวราภรณ์ โพธินาม ตั้งแต่เดือนมกราคมถึงเดือนธันวาคม ๒๕๕๓ นั้น ผู้ถูกร้องจะดำเนินการจัดส่งเอกสารเพิ่มเติมภายหลัง

ต่อมาผู้ร้องได้มีหนังสือ ฉบับลงวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๕๕ แจ้งให้ผู้ถูกร้องจัดส่งเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องเพิ่มเติม และ/หรือคืนเงิน ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือ ผู้ถูกร้องได้รับหนังสือดังกล่าวเมื่อวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๕๕ แต่เมื่อครบระยะเวลาที่กำหนด ไม่ปรากฏว่ามีการจัดส่งเอกสารหลักฐานเพิ่มเติม และ/หรือคืนเงินให้แก่ผู้ร้องแต่อย่างใด ผู้ร้องจึงมีหนังสือฉบับลงวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๕ แจ้งให้ผู้ถูกร้องจัดส่งเอกสารเพิ่มเติม และ/หรือส่งคืนเงินภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือ แต่ผู้ร้องไม่สามารถส่งหนังสือให้ผู้ถูกร้องได้ เนื่องจากเอกสารใบตอบรับที่ส่งคืนผู้ฝากระบุว่า “ย้าย ไม่ทราบที่อยู่ใหม่” เจ้าหน้าที่ของผู้ร้องได้ติดต่อประสานทางโทรศัพท์กับผู้ถูกร้องหลายครั้ง แต่ไม่สามารถติดต่อได้

ผู้ร้องพิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ถูกร้องไม่จัดส่งรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ พร้อมหลักฐานการใช้จ่ายเงินให้ถูกต้องตามความเป็นจริงภายในระยะเวลาที่กำหนด เป็นการไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ ประกอบมาตรา ๘๒ วรรคสอง อันเป็นเหตุยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๘๓

คณะกรรมการการเลือกตั้งมีมติในการประชุมครั้งที่ ๑๓๔/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๕ เห็นชอบให้ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อดำเนินการให้มีการยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๓ ประกอบมาตรา ๘๒ และขอให้มีคำสั่งให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้องในขณะกระทำความผิด

จำนวน ๑๐ คน ตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรค และกรรมการบริหารพรรคอาสาสมัครผู้มี ฉบับลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๓ จะจัดแจ้งการจัดตั้ง พรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้ง พรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ อีกทั้งปรากฏหลักฐาน อันควรเชื่อได้ว่าหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องมีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำดังกล่าวแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำดังกล่าว จึงขอให้มีคำสั่งเพิกถอน สิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องในขณะกระทำความผิด จำนวน ๑๐ คน ตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคและกรรมการ บริหารพรรคอาสาสมัครผู้มี ฉบับลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๓ มีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญ มีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๘

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับคำร้องนี้ไว้วินิจฉัย ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง ในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด และแจ้งให้ นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปี เพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ เว้นแต่พรรคการเมือง ที่จัดตั้งขึ้นยังไม่ถึงเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน” และวรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อครบระยะเวลา การรายงานตามวรรคหนึ่งแล้ว หากพรรคการเมืองใดยังไม่ได้รายงานให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้ หัวหน้าพรรคการเมืองรายงานภายในระยะเวลาที่กำหนด ถ้าพ้นกำหนดระยะเวลาแล้วยังมิได้รายงาน โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการเลือกตั้งดำเนินการ เพื่อให้มีการยุบพรรคการเมืองนั้น” มาตรา ๘๒ บัญญัติว่า “พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุน ต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในส่วนนี้ และส่วนที่ ๕ การใช้จ่ายของพรรคการเมือง และจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริง

และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป และให้นำความในมาตรา ๔๒ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม” และมาตรา ๙๓ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในกรณีที่พรรคการเมืองใดมีเหตุต้องเลิก ตามข้อบังคับพรรคการเมืองแต่พรรคการเมืองนั้นยังมีสมาชิกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอยู่ หรือในกรณีที่พรรคการเมืองใดไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง หรือมาตรา ๘๒ ให้ยุบพรรคการเมืองนั้น” และวรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุ ตามวรรคหนึ่ง ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่ามีเหตุดังกล่าว เกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น” ดังนั้น เมื่อผู้ร้องโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่า ผู้ถูกร้องไม่ดำเนินการให้เป็นไป ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๒ วรรคสอง และมาตรา ๘๒ เป็นเหตุให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามมาตรา ๙๓ วรรคหนึ่ง และมีมติให้ผู้ร้องยื่นคำร้อง ต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อดำเนินการให้มีการยุบพรรคผู้ถูกร้อง โดยผู้ร้องได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ภายในระยะเวลาสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อผู้ร้องตามนัยมาตรา ๙๓ วรรคสอง แล้ว กรณีจึงเป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ ประกอบข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๑๗ (๒๐) ศาลรัฐธรรมนูญจึงรับคำร้องทั้งสามคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย

ผู้ถูกร้องได้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาในคำร้องที่หนึ่งและคำร้องที่สอง ฉบับลงวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ สรุปได้ว่า ไม่เคยได้รับหนังสือแจ้งจากผู้ร้องและไม่เคยทราบว่ามีเจ้าหน้าที่ของผู้ร้อง มายั้งที่ทำการพรรคผู้ถูกร้องเพื่อให้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ และรายงานการดำเนินกิจการของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ประกอบกับเดือนมิถุนายน ๒๕๕๕ ผู้ถูกร้องอยู่ระหว่างประชุมใหญ่เพื่อเปลี่ยนแปลงหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรค ซึ่งผู้ร้องได้จัดส่ง เจ้าหน้าที่เข้าร่วมประชุมใหญ่ของพรรคด้วย แต่ผู้ร้องกลับยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อขอให้มีการสั่ง ยุบพรรคผู้ถูกร้อง โดยไม่เปิดโอกาสให้ผู้ถูกร้องชี้แจงเหตุขัดข้อง หากผู้ถูกร้องได้รับหนังสือแจ้งดังกล่าว ก็จะต้องดำเนินการจัดทำรายงานอย่างแน่นอน เพราะได้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้อง และรายงานการดำเนินกิจการของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี

ในระหว่างการศึกษากรณีในคำร้องที่หนึ่งและคำร้องที่สอง ผู้ถูกร้องยื่นคำร้องขอไต่สวน ฉบับลงวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๕ เพื่อขออนุญาตนำหลักฐานมาชี้แจง ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้ว มีคำสั่งไม่อนุญาต แต่เปิดโอกาสให้ผู้ถูกร้องยื่นคำแถลงการณ์ปิดคดีเป็นหนังสือภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือ ซึ่งผู้ถูกร้องได้ยื่นคำแถลงการณ์ปิดคดี ฉบับลงวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๖ สรุปได้ว่าไม่เคยได้รับหนังสือแจ้งให้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ และรายงานการดำเนินกิจการของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ส่วนคำร้องที่สาม ผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ฉบับลงวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๖ แม้ว่าพ้นระยะเวลาที่ศาลรัฐธรรมนูญกำหนด แต่เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ถือเป็นคำแถลงการณ์ปิดคดีและรับรวมไว้ในสำนวน โดยสรุปได้ว่า ผู้ถูกร้องได้จัดส่งรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ พร้อมเอกสารและหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินให้ผู้ร้องครบถ้วนแล้ว ส่วนเอกสารและหลักฐานใดที่ไม่ได้จัดส่งเป็นเพราะเอกสารและหลักฐานนั้นได้สูญหายระหว่างการซ่อมแซม ที่ทำการพรรค หรือระหว่างการขนย้ายเอกสารไปยังที่ทำการพรรคผู้ถูกร้องแห่งใหม่

ผู้ร้องได้ยื่นคำร้องขอชี้แจงเพิ่มเติมในคำร้องที่หนึ่งและคำร้องที่สอง ฉบับลงวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ และคำแถลงการณ์ปิดคดีทั้งสามคำร้อง ฉบับลงวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ โดยได้ยื่นในวันเดียวกัน สรุปได้ว่า การที่ผู้ร้องโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ผู้ร้องได้ดำเนินการด้วยความยุติธรรมและรอบคอบ โดยก่อนจะมีการยื่นคำร้องดังกล่าว ผู้ร้องได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องทราบเพื่อให้ดำเนินการจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ และรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ภายในเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ ซึ่งผู้ถูกร้องมีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนดอย่างเคร่งครัด ส่วนกรณีการส่งหนังสือแจ้งแก่ผู้ถูกร้อง ผู้ร้องได้ดำเนินการจัดส่งหนังสือแจ้งให้แก่ผู้ถูกร้องทั้งทางไปรษณีย์ตอบรับ และมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ของผู้ร้องเดินทางไปส่งหนังสือแจ้ง ณ ที่ทำการพรรคด้วยตนเอง ทั้งที่ไม่มีข้อกฎหมายใดกำหนดให้เป็นหน้าที่ ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อม การที่ผู้ร้องดำเนินการแจ้งก็เพื่ออำนวยความสะดวกและป้องกันไม่ให้ผู้ถูกร้องกระทำผิดกฎหมาย เมื่อผู้ถูกร้องได้รับเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ แล้ว ก็มีหน้าที่ต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ตามมาตรา ๘๒

และรายงานการดำเนินงานของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ตามมาตรา ๔๒ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริงโดยเคร่งครัด

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า คดีมีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะพิจารณาวินิจฉัยได้ จึงงดทำการไต่สวน ตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๓๒ วรรคหนึ่ง และมีคำสั่งให้รวมการพิจารณาทั้งสามคำร้องเข้าด้วยกัน พร้อมทั้งกำหนดประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัย รวม ๒ ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง มีเหตุยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ เนื่องจากไม่ดำเนินการตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง และมาตรา ๘๒ หรือไม่

ประเด็นที่สอง ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้อง จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ ได้หรือไม่ และหัวหน้าพรรคหรือกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่มีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำได้แล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำได้แล้ว จะต้องถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง มีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๘ หรือไม่

ประเด็นที่หนึ่ง มีเหตุยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ เนื่องจากไม่ดำเนินการตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง และมาตรา ๘๒ หรือไม่

ข้อที่ต้องวินิจฉัยประการแรกมีว่า ผู้ถูกร้องได้ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๒ วรรคสอง หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ถูกร้องได้รับจัดแจ้งการจัดตั้งเป็นพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๔ ซึ่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินงานของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมา ให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด และแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคม ของทุกปี ผู้ถูกร้องจึงมีหน้าที่ต้องจัดทำรายงานการดำเนินงานของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔

และแจ้งให้ผู้ร้องทราบภายในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๕ ก่อนถึงกำหนดเวลาที่จะต้องรายงานตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง ผู้ร้องได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และแจ้งให้ผู้ร้องทราบภายในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๕ แต่เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด ผู้ถูกร้องไม่ได้จัดส่งรายงานการดำเนินกิจการของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ผู้ร้องจึงอาศัยอำนาจตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แจ้งให้ผู้ถูกร้องจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ภายในเวลาที่ผู้ร้องกำหนด แต่เมื่อครบกำหนดระยะเวลา ผู้ร้องไม่ได้รับรายงานการดำเนินกิจการของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔

ที่ผู้ถูกร้องโต้แย้งว่า ไม่เคยได้รับหนังสือแจ้งให้จัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ซึ่งหากได้รับหนังสือแจ้งดังกล่าว ผู้ถูกร้องก็ต้องดำเนินการจัดทำอย่างแน่นอน นั้น เห็นว่า ผู้ร้องได้แจ้งให้ผู้ถูกร้องรายงานการดำเนินกิจการของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ และมีเจ้าหน้าที่ของพรรคผู้ถูกร้องได้รับไว้ ถือว่าผู้ถูกร้องได้รับหนังสือแจ้งของผู้ร้องโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว ประกอบกับผู้ถูกร้องมีหน้าที่ต้องจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ และต้องแจ้งต่อผู้ร้องภายในระยะเวลาตามที่กฎหมายกำหนด แต่ผู้ถูกร้องไม่จัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคผู้ถูกร้องให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อผู้ร้องภายในกำหนดระยะเวลาโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร จึงถือว่าผู้ถูกร้องไม่ได้ดำเนินการตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง กรณีจึงมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๓

ข้อที่ต้องวินิจฉัยประการที่สองมีว่า ผู้ถูกร้องได้ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ถูกร้องมีหน้าที่ต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และแจ้งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบภายในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๔ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ ผู้ถูกร้องได้ยื่นรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ แต่ผู้ร้องตรวจสอบพบว่า เอกสารและหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินดังกล่าวไม่ครบถ้วน ผู้ร้องจึงอาศัยอำนาจตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แจ้งให้ผู้ถูกร้องชี้แจงและจัดส่งเอกสารและหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินเพิ่มเติมและ/หรือคืนเงินภายในเวลาที่ผู้ร้องกำหนด แต่เมื่อครบกำหนดระยะเวลา ผู้ถูกร้องไม่ได้ชี้แจงเหตุผลและไม่จัดส่งเอกสารและหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเพิ่มเติมให้ครบถ้วนหรือคืนเงินให้แก่ผู้ร้องแต่อย่างใด

สำหรับรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ผู้ร้อง ได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องจัดทำและแจ้งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบภายในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๕ แต่เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด ผู้ถูกร้องไม่ได้จัดส่งรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ผู้ร้องจึงอาศัยอำนาจตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แจ้งให้ผู้ถูกร้องจัดทำภายในระยะเวลาที่กำหนด แต่เมื่อครบกำหนดระยะเวลา ผู้ร้องไม่ได้รับรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔

แม้ว่าผู้ถูกร้องจะได้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาและคำแถลงการณ์ปิดคดี โดยอ้างเหตุผล เช่นเดียวกับกรณีที่ไม่ได้จัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ และได้แย้งว่าในส่วน of รายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ผู้ถูกร้องได้จัดส่งให้ผู้ร้องครบถ้วนแล้ว ส่วนเอกสารและหลักฐานใดที่ไม่ได้จัดส่งก็เป็นเพราะเอกสารได้สูญหายระหว่างการซ่อมแซมที่ทำการพรรค หรือระหว่างการขนย้ายเอกสารไปยังที่ทำการพรรคผู้ถูกร้องแห่งใหม่นั้น เห็นว่า ผู้ร้องได้แจ้งให้ผู้ถูกร้องรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ และในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ โดยในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ มีเจ้าหน้าที่ของพรรคผู้ถูกร้องได้รับไว้ โดยถือได้ว่า ผู้ถูกร้องได้รับหนังสือแจ้งของผู้ร้องโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว ประกอบกับผู้ถูกร้องมีหน้าที่ต้องดำเนินการจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ และในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และแจ้งต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด เมื่อผู้ถูกร้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง และไม่จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในกำหนดระยะเวลาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร กรณีจึงมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๓

ประเด็นที่สอง ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้อง จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๗ ได้หรือไม่

และหัวหน้าพรรคหรือกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่มีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำดังกล่าวแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำดังกล่าว จะต้องถูกเพิกถอน สิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๘ หรือไม่

ข้อที่ต้องวินิจฉัยประการแรกมีว่า ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้อง จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วม ในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่ง ให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ ได้หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ บัญญัติว่า “ในกรณีที่พรรคการเมืองต้องยุบเพราะเหตุอันเนื่องมาจากการฝ่าฝืนมาตรา ๔๒ วรรคสอง หรือมาตรา ๘๒ หรือต้องยุบตามมาตรา ๙๔ ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหาร ของพรรคการเมืองที่ถูกยุบไป จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ทั้งนี้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่ วันที่พรรคการเมืองนั้นต้องยุบไป” นั้น เป็นบทบัญญัติว่าด้วยผลของการฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมาย ซึ่งมีได้ให้อำนาจแก่ศาลรัฐธรรมนูญที่จะสั่งเป็นอย่างอื่น เมื่อมีเหตุให้พรรคผู้ถูกร้องต้องยุบไปด้วยเหตุที่ฝ่าฝืน มาตรา ๔๒ วรรคสอง และมาตรา ๘๒ แล้ว ศาลรัฐธรรมนูญต้องสั่งให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่ง กรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้อง ตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับ การเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคและกรรมการบริหารพรรคอาสาสมัครฯ ฉบับลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๓ และประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคอาสาสมัครฯ ฉบับลงวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๔ จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการ บริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ทั้งนี้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นต้องยุบไป

ข้อที่ต้องวินิจฉัยประการที่สองมีว่า หัวหน้าพรรคหรือกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่มีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำดังกล่าวแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำดังกล่าว

จะต้องถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๘ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๘ บัญญัติว่า “ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองใดเพราะเหตุอันเนื่องมาจากการฝ่าฝืนมาตรา ๘๒ หรือเหตุตามมาตรา ๙๔ และปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าหัวหน้าพรรคการเมือง หรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดมีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำความผิดแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำความผิด ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้น มีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่คำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง” ด้วยเหตุนี้ ผู้ถูกร้องจึงมีหน้าที่ต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้เป็นไปตามมาตรา ๘๒ โดยการรายงานการใช้จ่ายเงินจะต้องกระทำโดยหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรค ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินกิจการของพรรค เพื่อให้เป็นไปตามมาตรา ๑๗ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติว่า “ให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย นโยบายพรรคการเมือง ข้อบังคับพรรคการเมือง และมติของที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองด้วยความรอบคอบ ระมัดระวัง และซื่อสัตย์สุจริตเพื่อประโยชน์ของประเทศและประชาชน และต้องส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในพรรคการเมือง” เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกร้องรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ไม่ครบถ้วน โดยเป็นการรายงานที่ไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง และไม่รายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ ประกอบ มาตรา ๔๒ วรรคสอง กรณีจึงถือได้ว่า หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องมีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำความผิดแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำเกี่ยวกับการไม่รายงานดังกล่าว จึงมีคำสั่งให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง ตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคและกรรมการบริหารพรรคอาสาตฤภูมิ ฉบับลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๓ และประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคอาสาตฤภูมิ ฉบับลงวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๔ มีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่คำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคพลังแผ่นดินไทย (พรรคอาสาสมัคร) ผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ ประกอบ มาตรา ๔๒ วรรคสอง และมาตรา ๘๒ และให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้อง ตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคและกรรมการ บริหารพรรคอาสาสมัคร ฉบับลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๓ และประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคอาสาสมัคร ฉบับลงวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๔ จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้ง การจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ และเพิกถอน สิทธิเลือกตั้งหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง ตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง ดังกล่าวข้างต้น มีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๘

นายสันต์ สร้อยพิสุทธิ์	ประธานศาลรัฐธรรมนูญ
นายจรูญ ภัคดีธนากุล	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายจรูญ อินทจาร	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายเฉลิมพล เอกอรุณ	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายชัช ชลวร	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายณรงค์ มาประณีต	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายบุญส่ง กุลบุปผา	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายสุพจน์ ไข่มุกด์	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายอุดมศักดิ์ นิติมนตรี	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน
ของ นายวสันต์ สร้อยพิสุทธิ์ ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๗ - ๙/๒๕๕๖

เรื่องพิจารณาที่ ๔๒/๒๕๕๕

เรื่องพิจารณาที่ ๔๖/๒๕๕๕

เรื่องพิจารณาที่ ๖๓/๒๕๕๕

วันที่ ๑๓ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๖

ประเด็นวินิจฉัย

ประเด็นที่หนึ่ง มีเหตุยุบพรรคพลังแผ่นดินไทย (พรรคอาสาสมัคร) พรรคการเมืองผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ เนื่องจากไม่ดำเนินการตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง และมาตรา ๘๒ หรือไม่

ประเด็นที่สอง ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ ได้หรือไม่ และหัวหน้าพรรคหรือกรรมการบริหารของพรรคการเมืองผู้ถูกร้องที่มีส่วนร่วม รู้เห็นหรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำดังกล่าวแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำดังกล่าว จะต้องถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๘ หรือไม่

ความเห็น

ประเด็นที่หนึ่ง มีเหตุยุบพรรคพลังแผ่นดินไทย (พรรคอาสาสมัคร) พรรคการเมืองผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ เนื่องจากไม่ดำเนินการตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง และมาตรา ๘๒ หรือไม่

ปัญหาประการแรกมีว่า พรรคการเมืองผู้ถูกร้องได้ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๒ วรรคสอง หรือไม่

พิจารณาแล้ว พรรคพลังแผ่นดินไทย ต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็นพรรคอาสาสมัครภูมิ และได้เปลี่ยนชื่อกลับมาเป็นพรรคพลังแผ่นดินไทย ผู้ถูกร้อง เป็นพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อเท็จจริงได้ความตามคำร้องเรื่องพิจารณาที่ ๔๖/๒๕๕๕ ว่า พรรคการเมืองผู้ถูกร้องมีหน้าที่ต้องจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และแจ้งให้ผู้ร้องทราบภายในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๕ ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งผู้ร้องได้มีหนังสือ ที่ ลต (ทบพ.) ๐๔๐๑/ว ๑๐๒ วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ แจ้งให้พรรคการเมืองทุกพรรคที่อยู่ในเกณฑ์ต้องจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ จัดทำรายงานการดำเนินกิจการในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมา ซึ่งพรรคการเมืองผู้ถูกร้องได้รับหนังสือแจ้งทางไปรษณีย์แล้ว เมื่อวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ครบกำหนดแล้วผู้ร้องยังไม่ได้รับรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง ผู้ร้องจึงอาศัยอำนาจตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง มีหนังสือ ที่ ลต (ทบพ.) ๐๔๐๑/ว ๕๗๔ วันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๕๕ แจ้งพรรคการเมืองผู้ถูกร้องอีกครั้งหนึ่ง พรรคการเมืองผู้ถูกร้องได้รับหนังสือแจ้งทางไปรษณีย์เมื่อวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ครบกำหนดแล้วผู้ร้องก็ยังไม่ได้รับรายงานการดำเนินกิจการแต่อย่างใด

ข้อเท็จจริงได้ความดังกล่าวแล้ว เห็นว่าเป็นกรณีที่พรรคการเมืองผู้ถูกร้องไม่จัดทำรายงานการดำเนินกิจการในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ แจ้งให้ผู้ร้องทราบภายในกำหนด ซึ่งการจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและแจ้งให้ผู้ร้องทราบภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด นั้น เป็นหน้าที่ที่พรรคการเมืองผู้ถูกร้องต้องดำเนินการตามกฎหมายการที่ผู้ร้องมีหนังสือแจ้งเตือนนั้น เป็นเพียงการให้โอกาสแก่พรรคการเมืองผู้ถูกร้องซึ่งมีหน้าที่อยู่แล้ว ปฏิบัติหน้าที่ให้ถูกต้องภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด กรณีที่พรรคการเมืองผู้ถูกร้องไม่ดำเนินการจัดทำรายงานการดำเนินกิจการในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ แจ้งให้ผู้ร้องทราบภายในกำหนด จึงเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๒ วรรคสอง อันเป็นเหตุต้องยุบพรรคการเมืองผู้ถูกร้องตามมาตรา ๙๓

ปัญหาประการที่สองมีว่า พรรคการเมืองผู้ถูกร้องได้ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ หรือไม่

พิจารณาแล้ว ข้อเท็จจริงได้ความตามคำร้องเรื่องพิจารณาที่ ๖๓/๒๕๕๕ ว่า พรรคการเมืองผู้ถูกร้อง ได้รับเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ซึ่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ บัญญัติให้พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในส่วนนี้และส่วนที่ ๕ การใช้จ่ายของพรรคการเมือง และจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป และให้นำความในมาตรา ๔๒ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม พรรคการเมืองผู้ถูกร้องจึงมีหน้าที่ต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๔ ซึ่งพรรคการเมืองผู้ถูกร้องได้จัดส่งรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ พร้อมเอกสารหลักฐานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๕๔ แต่จากการตรวจสอบของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ปรากฏว่า พรรคการเมืองผู้ถูกร้องยังส่งเอกสารประกอบการรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนฯ ไม่ครบถ้วน ผู้ร้องจึงได้มีหนังสือ ที่ ลต (ทบพ.) ๐๔๐๒/๑๑๑๗๔ วันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๕๕ แจ้งให้พรรคการเมืองผู้ถูกร้องส่งเอกสารเพิ่มเติมหรือคืนเงินภายในสามสัปดาห์นับแต่วันที่ได้รับหนังสือ ครบกำหนดแล้ว ผู้ร้องไม่ได้รับแจ้งจากพรรคการเมืองผู้ถูกร้องแต่อย่างใด ผู้ร้องจึงได้มีหนังสือ ที่ ลต (ทบพ.) ๐๔๐๒/๑๖๑๕๖ วันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๕ ถึงพรรคการเมืองผู้ถูกร้องอีกครั้งหนึ่งเพื่อให้ชี้แจง ส่งเอกสารเพิ่มเติม หรือส่งเงินคืนภายในสัปดาห์วันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือ แต่ไม่สามารถส่งหนังสือให้พรรคการเมืองผู้ถูกร้องได้ โดยปรากฏหลักฐานทางไปรษณีย์ตอบรับส่งคืนผู้ฝากระบุว่า ย้ายไม่ทราบที่อยู่ใหม่ ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่ของผู้ร้องได้โทรศัพท์ประสานกับพรรคการเมืองผู้ถูกร้องหลายครั้ง แต่ไม่สามารถติดต่อได้

นอกจากนี้ พรรคการเมืองผู้ถูกร้องยังได้รับเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ตามคำร้องเรื่องพิจารณาที่ ๔๒/๒๕๕๕ ด้วย พรรคการเมืองผู้ถูกร้องจึงมีหน้าที่ต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๕ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีหนังสือ ที่ ลต ๐๔๐๒/ว ๗๘ วันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๕๕ และ ที่ ลต ๐๔๐๒/ว ๒๕๙ วันที่

๒ มีนาคม ๒๕๕๕ แจ้งพรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนฯ รวมทั้งพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง ให้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนฯ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริงยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๕ ซึ่งในการแจ้งครั้งแรกมีเพียงพรรคการเมืองผู้ถูกร้องพรรคเดียวที่ไม่ได้รับหนังสือปรากฏหลักฐานจากไปรษณีย์ว่า “ไม่มีผู้รับตามเจ้าหน้าที่” ส่วนการแจ้งครั้งที่สอง มี “แม่บ้าน” เป็นผู้รับหนังสือครบกำหนดแล้วพรรคการเมืองผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นแบบรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนฯ ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่ของผู้ร้องได้ประสานกับพรรคการเมืองผู้ถูกร้องทางโทรศัพท์หลายครั้ง ซึ่งผู้อำนวยการและเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมืองผู้ถูกร้องรับว่าจะรีบนำส่งรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนฯ แต่พรรคการเมืองผู้ถูกร้องก็ไม่ได้ชี้แจงและจัดส่งแบบรายงานการใช้จ่ายเงินดังกล่าวแต่อย่างใด ต่อมาผู้ร้องได้มีหนังสือที่ ลต (ทบพ.) ๐๔๐๒/๕๓๖๔ วันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๕๕ แจ้งให้พรรคการเมืองผู้ถูกร้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนฯ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริงต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๕ โดยส่งหนังสือทางไปรษณีย์ตอบรับและให้เจ้าหน้าที่ไปส่งหนังสือด้วยตนเองต่อเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมืองผู้ถูกร้องอีกทางหนึ่ง ครบกำหนดแล้วพรรคการเมืองผู้ถูกร้องก็ไม่ได้ดำเนินการแต่อย่างใด กลับเพิกเฉยโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

ข้อเท็จจริงได้ความดังกล่าวแล้ว เห็นว่าเป็นกรณีที่พรรคการเมืองผู้ถูกร้องได้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง แต่ไม่ได้จัดส่งเอกสารหลักฐานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนฯ เพิ่มเติมหรือไม่ได้ส่งคืนเงินตามที่ผู้ร้องได้แจ้งให้ดำเนินการ และไม่ได้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินพร้อมหลักฐานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ ถือเป็นกรณีที่พรรคการเมืองผู้ถูกร้องไม่ได้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ และในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริงยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในระยะเวลาตามที่กฎหมายกำหนด โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ซึ่งการจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในระยะเวลาตามที่กฎหมายกำหนด นั้น เป็นหน้าที่ที่พรรคการเมืองผู้ถูกร้องต้องดำเนินการตามกฎหมาย การที่ผู้ร้องมีหนังสือแจ้งเตือนนั้น

เป็นเพียงการให้โอกาสแก่พรรคการเมืองซึ่งมีหน้าที่ตามกฎหมายอยู่แล้วปฏิบัติหน้าที่ให้ถูกต้องภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด กรณีที่พรรคการเมืองผู้ถูกร้องไม่ดำเนินการจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในระยะเวลาตามที่กฎหมายกำหนด จึงเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ อันเป็นเหตุต้องยุบพรรคการเมืองผู้ถูกร้องตามมาตรา ๘๓

ประเด็นที่สอง ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๗ ได้หรือไม่ และหัวหน้าพรรคหรือกรรมการบริหารของพรรคการเมืองผู้ถูกร้องที่มีส่วนร่วม รู้เห็นหรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำความผิดดังกล่าวแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำความผิด จะต้องถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๘ หรือไม่

ปัญหาประการแรกมีว่า ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๗ ได้หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๗ บัญญัติว่า “ในกรณีที่พรรคการเมืองต้องยุบเพราะเหตุอันเนื่องมาจากการฝ่าฝืนมาตรา ๘๒ วรรคสอง หรือมาตรา ๘๒ หรือต้องยุบตามมาตรา ๘๔ ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมืองที่ถูกยุบไป จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ทั้งนี้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นต้องยุบไป” เป็นบทบัญญัติถึงผลของการที่พรรคการเมืองต้องถูกยุบไปเพราะ

กระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๔๒ วรรคสอง หรือมาตรา ๘๒ ดังนี้ เมื่อศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง ผู้ถูกร้องด้วยเหตุที่การกระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๔๒ วรรคสอง และมาตรา ๘๒ ศาลรัฐธรรมนูญ ย่อมต้องมีคำสั่งตามมาตรา ๘๗ ห้ามผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง ในขณะที่กระทำความผิด ตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลง ข้อบังคับพรรคและกรรมการบริหารพรรคอาสาสมัครภูมิ ฉบับลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๓ และประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคอาสาสมัครภูมิ ฉบับลงวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๔ จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกภายในกำหนดห้าปี นับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองผู้ถูกร้องด้วย

ปัญหาประการที่สองมีว่า หัวหน้าพรรคหรือกรรมการบริหารพรรคของพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง ที่มีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำดังกล่าวแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไข การกระทำดังกล่าว จะต้องถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่ง ให้ยุบพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๘ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๘ บัญญัติว่า “ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองใดเพราะเหตุอันเนื่องมาจากการฝ่าฝืนมาตรา ๘๒ หรือเหตุตามมาตรา ๘๔ และปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าหัวหน้าพรรคการเมือง หรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดมีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำดังกล่าวแล้ว มิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำดังกล่าว ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมือง และกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้น มีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่มิได้คำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง” ซึ่งการจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งตามมาตรา ๘๒ นั้น เป็นการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง จึงต้องกระทำโดยหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว มาตรา ๑๗ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย

การที่พรรคการเมืองผู้ถูกร้องไม่จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ และในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง ยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในระยะเวลาตามที่กฎหมายกำหนดตามมาตรา ๘๒ ประกอบมาตรา ๔๒ วรรคสอง จึงเป็นกรณีที่เชื่อได้ว่าหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคของพรรคการเมืองผู้ถูกร้องมีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการที่พรรคการเมืองผู้ถูกร้องไม่ดำเนินการจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนฯ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง ยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งแล้วมิได้แก้ไขการกระทำดังกล่าว อันเป็นเหตุให้ศาลรัฐธรรมนูญย่อมต้องมีคำสั่งตามมาตรา ๙๘ เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคของพรรคการเมืองผู้ถูกร้องในขณะที่มีการกระทำดังกล่าว ตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคและกรรมการบริหารพรรคอาสาสมัครฯ ฉบับลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๓ และประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคอาสาสมัครฯ ฉบับลงวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๔ มีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่คำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง

อาศัยเหตุผลดังกล่าว จึงมีความเห็นว่า ควรอาศัยอำนาจตามมาตรา ๙๓ ประกอบมาตรา ๔๒ วรรคสอง มาตรา ๘๒ มาตรา ๙๗ และมาตรา ๙๘ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มีคำสั่งยุบพรรคพลังแผ่นดินไทย (พรรคอาสาสมัครฯ) ผู้ถูกร้อง และห้ามผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมืองผู้ถูกร้องในขณะที่ยังกระทำความผิดตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคและกรรมการบริหารพรรคอาสาสมัครฯ ฉบับลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๓ และประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคอาสาสมัครฯ ฉบับลงวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๔ จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีก ทั้งนี้ ภายในกำหนดห้าปี นับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง และเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคของพรรคการเมืองผู้ถูกร้องตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมืองทั้งสองฉบับดังกล่าวข้างต้น มีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง

นายสันต์ สร้อยพิสุทธิ์

ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน
ของ นายเจริญ ภัคดีธนากุล ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๗ - ๘/๒๕๕๖

เรื่องพิจารณาที่ ๔๒/๒๕๕๕

เรื่องพิจารณาที่ ๔๖/๒๕๕๕

เรื่องพิจารณาที่ ๖๓/๒๕๕๕

วันที่ ๑๓ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๖

ประเด็นวินิจฉัย

๑. พรรคพลังแผ่นดินไทย (พรรคอาสาสมัคร) มีเหตุต้องถูกยุบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ ประกอบมาตรา ๔๒ วรรคสอง และมาตรา ๘๒ หรือไม่

๒. กรรมการบริหารพรรคพลังแผ่นดินไทย (พรรคอาสาสมัคร) จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองต้องถูกยุบ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ และจะถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งตามมาตรา ๙๘ หรือไม่

ความเห็น

ประเด็นวินิจฉัยที่ ๑ คือ มีเหตุยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ เนื่องจากไม่ดำเนินการตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง และมาตรา ๘๒ หรือไม่ ซึ่งมีประเด็นที่ต้องพิจารณาดังนี้

ประการแรก พรรคผู้ถูกร้องได้รายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ และ พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ หรือไม่

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีที่ผ่านมา

ให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด และแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปี ซึ่งในการจัดทำรายงานการดำเนินงานกิจการของพรรคดังกล่าว พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๒๘ วรรคสอง (๕) บัญญัติให้ต้องกระทำโดยที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง และมาตรา ๔๒ วรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อครบระยะเวลาการรายงานตามวรรคหนึ่งแล้ว หากพรรคการเมืองโดยยังไม่ได้รายงานให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้หัวหน้าพรรคการเมืองรายงานภายในระยะเวลาที่กำหนด ถ้าพ้นกำหนดระยะเวลาแล้วยังมิได้มีรายงานโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการเพื่อให้มีการยุบพรรคการเมืองนั้น” นอกจากนี้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ส่วนที่ ๔ มาตรา ๘๒ ยังบัญญัติให้พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้องใช้เงินที่ได้รับสนับสนุนให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในส่วนนี้และส่วนที่ ๕ ซึ่งบัญญัติหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตรงตามความจริง และต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป และให้นำความในมาตรา ๔๒ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อเท็จจริงฟังได้เป็นยุติตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องซึ่งไม่ปรากฏพยานหลักฐานเป็นประการอื่นว่าพรรคผู้ถูกร้องได้รับการจัดสรรเงินสนับสนุนตามโครงการและแผนงานจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ แต่ภายหลังจากการตรวจสอบ ผู้ร้องพบว่าเอกสารและหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุนดังกล่าวไม่ครบถ้วนสมบูรณ์จึงได้มีหนังสือแจ้งพรรคผู้ถูกร้องลงวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๕๕ เพื่อให้พรรคผู้ถูกร้องจัดส่งเอกสารและหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุนเพิ่มเติมและหรือคืนเงินภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พรรคผู้ถูกร้องได้รับหนังสือ แต่เมื่อครบกำหนดระยะเวลาดังกล่าวผู้ร้องก็ยังไม่ได้รับการรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนแต่อย่างใด เป็นเหตุให้ผู้ร้องต้องส่งหนังสืออีกฉบับหนึ่งแจ้งไปยังพรรคผู้ถูกร้องลงวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๕ เพื่อให้พรรคผู้ถูกร้องจัดส่งเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมหรือคืนเงินภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รับหนังสือแจ้งจากผู้ร้องอีกครั้ง แต่ไปตอบรับที่ส่งคืนกลับระบุว่าย้ายไม่ทราบที่อยู่ใหม่ เจ้าหน้าที่จึงได้ติดต่อประสานทางโทรศัพท์กับพรรคผู้ถูกร้องอีกหลายครั้งแต่ไม่สามารถติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของพรรคผู้ถูกร้องได้

สำหรับรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ นั้น ก่อนสิ้นสุดเดือนมีนาคม ๒๕๕๕ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีหนังสือแจ้งให้พรรคการเมืองซึ่งได้รับเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ รวมถึงพรรคผู้ถูกร้องให้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๕ เป็นจำนวน ๒ ครั้ง โดยในการแจ้งครั้งแรกตามหนังสือลงวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๕๕ ปรากฏว่า มีพรรคผู้ถูกร้องเพียงพรรคเดียวที่ไม่ได้รับหนังสือแจ้ง โดยไปรษณีย์ได้ส่งเอกสารกลับคืนมายังสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งระบุข้อความหน้าของเอกสารว่า “ไม่มีผู้รับตามเจ้าหน้าที่” ส่วนในครั้งที่สองนั้น ตามหนังสือลงวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๕๕ ปรากฏว่าพรรคผู้ถูกร้องได้รับหนังสือแจ้ง เมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๕๕ โดยมีลายมือชื่อผู้รับระบุว่า เป็นแม่บ้าน ทั้งนี้ เมื่อครบระยะเวลาการจัดทำรายงานดังกล่าวตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ ปรากฏว่าพรรคผู้ถูกร้องมิได้ชี้แจงและส่งเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุนในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้ครบถ้วนแต่อย่างใด

ผู้ร้องอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ ประกอบมาตรา ๔๒ วรรคสอง และประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๕๔ ข้อ ๕๔ แจ้งทางไปรษณีย์ตอบรับเป็นหนังสือลงวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๕๕ ไปยังสำนักงานใหญ่ชั่วคราวของพรรคผู้ถูกร้อง เพื่อให้พรรคผู้ถูกร้องจัดส่งแบบรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๕ พร้อมทั้งได้จัดส่งเจ้าหน้าที่ไปส่งหนังสือแจ้งพรรคผู้ถูกร้องโดยได้ประสานทางโทรศัพท์กับนายนิวัติวัฒน์ มะโนรัตน์ กรรมการบริหารพรรคการเมือง อันมีตำแหน่งเป็นเหรัญญิกของพรรคผู้ถูกร้อง นายนิวัติวัฒน์ฯ ยืนยันว่าจะรอพบเจ้าหน้าที่ที่ไปส่งหนังสือแจ้งด้วยตนเอง แต่เมื่อเจ้าหน้าที่เดินทางไปถึงกลับไม่พบนายนิวัติวัฒน์ฯ ตามที่นัดหมาย จึงได้ดำเนินการโทรศัพท์ไปสอบถามและได้รับแจ้งว่าให้เจ้าหน้าที่ส่งมอบหนังสือดังกล่าวไว้กับนางสาวสุทิสรา สุขชัย เจ้าหน้าที่ธุรการของพรรคผู้ถูกร้อง โดยนางสาวสุทิสราฯ ได้ยืนยันว่าจะส่งมอบหนังสือดังกล่าวให้แก่คณะกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องโดยเร็วที่สุด อย่างไรก็ตาม เมื่อครบกำหนดระยะเวลาดังกล่าว คณะกรรมการการเลือกตั้งก็ยังมีได้รับรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔

จากพรรคผู้ถูกร้องแต่อย่างใด อันเป็นเหตุให้คณะกรรมการการเลือกตั้งในการประชุมครั้งที่ ๘๒/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ได้มีมติเห็นชอบให้ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อดำเนินการให้มีการยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๘๒ และมาตรา ๔๒ วรรคสอง

จากข้อเท็จจริงดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่าพรรคผู้ถูกร้องมีเจตนาหลีกเลี่ยงไม่แจ้งรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องแก่คณะกรรมการการเลือกตั้งอันเป็นการไม่ดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ โดยไม่มีเหตุผลอันสมควรตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง อันเป็นเหตุแห่งการยุบพรรค ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ วรรคสอง

ประการที่สอง คือ พรรคผู้ถูกร้องได้มีการจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ วรรคสอง หรือไม่

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ วรรคหนึ่ง ได้บัญญัติให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมา ให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด และแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคม ของทุกปี แต่จากข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องซึ่งไม่ปรากฏพยานหลักฐานเป็นประการอื่น จึงฟังเป็นยุติได้ว่า พรรคผู้ถูกร้องได้รับจดแจ้งการจัดตั้งเป็นพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๙ ดังนั้น หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องจึงมีหน้าที่ต้องจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ และแจ้งให้ผู้ร้องทราบภายในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๕ โดยจะต้องจัดทำขึ้นโดยที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองตามมาตรา ๒๘ วรรคสอง (๕) ก่อนถึงกำหนดเวลาดังกล่าวผู้ร้องได้แจ้งพรรคผู้ถูกร้องเป็นหนังสือลงวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ให้พรรคผู้ถูกร้องจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคแจ้งแก่ผู้ร้องตามที่กฎหมายกำหนด แต่เมื่อครบกำหนดระยะเวลาผู้ร้องก็ยังไม่ได้รับรายงานแต่อย่างใด เป็นเหตุให้ผู้ร้องอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ วรรคสอง แจ้งไปยังพรรคผู้ถูกร้องเป็นหนังสือลงวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ให้จัดทำรายงานการดำเนินกิจการอีกครั้งหนึ่งภายในวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๕ แต่เมื่อครบกำหนด ผู้ร้องก็ยังไม่ได้รับรายงาน

การดำเนินกิจการดังกล่าว กรณีจึงฟังได้ว่ายังมีได้มีการรายงานการดำเนินกิจการของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริงโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง อันเป็นเหตุแห่งการยุบพรรคผู้ถูกร้องได้อีกประการหนึ่ง

ประเด็นวินิจฉัยที่ ๒ คือ หากพรรคผู้ถูกร้องถูกยุบ หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรค จะต้องถูกตัดสิทธิตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ และถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งตามมาตรา ๙๘ หรือไม่

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ บัญญัติว่า “ในกรณีที่พรรคการเมืองต้องยุบเพราะเหตุอันเนื่องมาจากการฝ่าฝืนมาตรา ๔๒ วรรคสอง ... ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคการเมืองที่ถูกยุบไป จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ทั้งนี้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นต้องยุบไป” เป็นบทบัญญัติว่าด้วยผลของการฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมาย ซึ่งมีได้ให้อำนาจศาลรัฐธรรมนูญที่จะสั่งเป็นอย่างอื่น ดังนั้น เมื่อมีเหตุให้พรรคผู้ถูกร้องต้องถูกยุบไปด้วยเหตุที่ฝ่าฝืนมาตรา ๔๒ วรรคสอง แล้ว ศาลรัฐธรรมนูญต้องสั่งให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมืองที่ถูกยุบไป จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ทั้งนี้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นถูกยุบ

อนึ่ง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๘ ยังบัญญัติเพิ่มเติมอีกว่า “ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองใดเพราะเหตุอันเนื่องมาจากการฝ่าฝืนมาตรา ๘๒ ... และปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าหัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดมีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำดังกล่าวแล้ว มิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำดังกล่าว ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมือง และกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้น มีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่มิคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง” ดังนั้น การที่พรรคผู้ถูกร้องมิได้รายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ และ พ.ศ. ๒๕๕๔ โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ ประกอบมาตรา ๔๒ วรรคสอง โดยมีข้อเท็จจริงและพฤติการณ์แห่งคดี

ดังกล่าวมาข้างต้นถือได้ว่าเป็นกรณีมีเหตุและหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรค
ผู้ถูกร้องมีส่วนรู้เห็นและปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำดังกล่าวแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำ
เกี่ยวกับการไม่รายงานดังกล่าว อันเป็นเหตุให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรค
และกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องได้

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ศาลรัฐธรรมนูญจึงชอบที่จะมีคำสั่งให้ยุบพรรคพลังแผ่นดินไทย
(พรรคอาสาสมัคร) ผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐
มาตรา ๙๓ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๔๒ วรรคสอง และมาตรา ๘๒ และให้ผู้ดำรงตำแหน่ง
กรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ถูกร้องจะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการ
บริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนด
ห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ รวมทั้งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคและกรรมการ
บริหารพรรคผู้ถูกร้องมีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่มิคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๘

นายเจริญ ภัคดีธนากุล

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน
ของ นายจรูญ อินทจาร ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๗ - ๙/๒๕๕๖

เรื่องพิจารณาที่ ๔๒/๒๕๕๕

เรื่องพิจารณาที่ ๔๖/๒๕๕๕

เรื่องพิจารณาที่ ๖๓/๒๕๕๕

วันที่ ๑๓ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๖

ประเด็นวินิจฉัย

ประเด็นที่หนึ่ง มีเหตุยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ เนื่องจากไม่ดำเนินการตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง และมาตรา ๘๒ หรือไม่

ประเด็นที่สอง ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้อง จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ ได้หรือไม่ และหัวหน้าพรรคหรือกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่มีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำดังกล่าวแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำดังกล่าว จะต้องถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง มีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๘ หรือไม่

บทบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้อง มีดังนี้

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐

มาตรา ๒๘ พรรคการเมืองต้องจัดให้มีการประชุมใหญ่อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง
การดำเนินกิจการดังต่อไปนี้ให้กระทำโดยที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง

๑.ล.๑

๑.ล.๑

(๕) รายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองที่ได้ดำเนินการไปในรอบปีที่ผ่านมา

๑.ล.๑

๑.ล.๑

(๙) กิจการอื่นตามที่กำหนดในประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

๑.ล.๑

๑.ล.๑

มาตรา ๔๒ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด และแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปี เพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ เว้นแต่พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นยังไม่ถึงเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน

เมื่อครบระยะเวลาการรายงานตามวรรคหนึ่งแล้ว หากพรรคการเมืองใดยังไม่ได้รายงานให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้หัวหน้าพรรคการเมืองรายงานภายในระยะเวลาที่กำหนด ถ้าพ้นกำหนดระยะเวลาแล้วยังมิได้รายงานโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการเพื่อให้มีการยุบพรรคการเมืองนั้น

มาตรา ๘๒ พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในส่วนนี้ และส่วนที่ ๕ การใช้จ่ายของพรรคการเมือง และจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป และให้นำความในมาตรา ๔๒ วรรคสองมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๙๓ ในกรณีที่พรรคการเมืองใดมีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง แต่พรรคการเมืองนั้นยังมีสมาชิกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอยู่ หรือในกรณีที่พรรคการเมืองใดไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง หรือมาตรา ๘๒ ให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามวรรคหนึ่ง ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่าเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้ว ให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๙๗ ในกรณีที่พรรคการเมืองต้องยุบเพราะเหตุอันเนื่องมาจากการฝ่าฝืนมาตรา ๔๒ วรรคสอง หรือมาตรา ๘๒ หรือต้องยุบตามมาตรา ๙๔ ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมืองที่ถูกยุบไป จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ทั้งนี้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นต้องยุบไป

มาตรา ๙๘ ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองใดเพราะเหตุอันเนื่องมาจากการฝ่าฝืนมาตรา ๘๒ หรือเหตุตามมาตรา ๙๔ และปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าหัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดมีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำความผิดแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำความผิด ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้น มีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่มิคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง

ความเห็น

ประเด็นที่ต้องวินิจฉัยในเบื้องต้นก่อนมีว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องทั้งสามคำร้องขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ วรรคสองหรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า คำร้องทั้งสามคำร้องที่นายทะเบียนพรรคการเมืองผู้ร้อง ได้ยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องนั้น เป็นการยื่นภายในระยะเวลา ๑๕ วันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองตามที่กฎหมายกำหนด กระบวนการยื่นคำร้องจึงชอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ วรรคสอง

ประเด็นที่ต้องพิจารณาต่อไป มีดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง มีเหตุยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ เนื่องจากไม่ดำเนินการตามมาตรา ๘๒ วรรคสอง และมาตรา ๘๒ หรือไม่

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบสรุปได้ว่า ผู้ร้องได้มีประกาศรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ โดยใช้ชื่อพรรคการเมืองว่าพรรคพลังแผ่นดินไทย เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๙ พรรคผู้ถูกร้องจึงเป็นพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ตามมาตรา ๑๓๕ และพรรคผู้ถูกร้องได้เปลี่ยนชื่อพรรคจาก “พรรคพลังแผ่นดินไทย” เป็น “พรรคอาสาสมัคร” ตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอรับการเปลี่ยนแปลงชื่อพรรค ภาพเครื่องหมายพรรค

ชื่อนโยบายพรรค ข้อบังคับพรรค และคณะกรรมการบริหารพรรคพลังแผ่นดินไทย ลงวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๒ และได้มีประกาศ เรื่อง ตอรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง (พรรคอาสาสมัคร) ระหว่างวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๕๒ ถึงวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๔ รวม ๔ ครั้ง ต่อมาได้เปลี่ยนชื่อพรรคจาก “พรรคอาสาสมัคร” กลับมาเป็น “พรรคพลังแผ่นดินไทย” อีกเช่นเดิม ตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอรับการเปลี่ยนแปลงชื่อ ชื่อย่อ ภาพเครื่องหมาย ที่ตั้ง และข้อบังคับพรรคอาสาสมัคร ลงวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๕ โดยผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองผู้ถูกร้องเพราะเหตุที่ผู้ถูกร้องไม่ได้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ และในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง อันเป็นกระทำการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ และขอให้มีคำสั่งยุบพรรคการเมืองผู้ถูกร้องเพราะเหตุที่พรรคการเมืองผู้ถูกร้องไม่ได้จัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด โดยรายงานการดำเนินกิจการดังกล่าวไม่ได้จัดทำโดยที่ประชุมใหญ่พรรคอันเป็นกระทำการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๒ วรรคสอง

ปัญหาที่ต้องวินิจฉัยประการแรกมีว่า เหตุที่ผู้ร้องขอให้ยุบพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง เนื่องจากผู้ถูกร้องไม่ได้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ และในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง เป็นกระทำการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า ตามคำร้องที่สาม (เรื่องพิจารณาที่ ๖๓/๒๕๕๕) ข้อเท็จจริงฟังได้ว่าพรรคผู้ถูกร้องได้รับการจัดสรรเงินสนับสนุนตามโครงการและแผนงานจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๑ โดยกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองได้เบิกจ่ายให้พรรคผู้ถูกร้องไปแล้ว ตามรายละเอียดแผนงานและโครงการที่พรรคผู้ถูกร้องเสนอ (แบบ ผกพ. ๔) เมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๕๔ พรรคผู้ถูกร้องได้รายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ โดยพรรคผู้ถูกร้องได้ดำเนินการ จำนวน ๕ โครงการ

และส่งคืนเงินเหลือจ่ายพร้อมดอกเบี้ย สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ แล้วพบว่า พรรคผู้ถูกร้องไม่ได้จัดส่งเอกสารหลักฐานให้ถูกต้องครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนด จึงได้ติดต่อประสานกับเลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องเพื่อขอเอกสารหลักฐานเพิ่มเติม พรรคผู้ถูกร้องได้มีหนังสือลงวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๕ ชี้แจงว่า กรณีพรรคผู้ถูกร้องไม่มีใบเสร็จรับเงินค่าเช่าสำนักงานใหญ่ในเดือนตุลาคมถึงเดือนธันวาคม ๒๕๕๓ เนื่องจากในช่วงเวลาดังกล่าวได้มีการปรับปรุงอาคารที่ตั้งที่ทำการพรรค จึงไม่มีการเรียกเก็บเงินค่าเช่าจากผู้ให้เช่า และพรรคผู้ถูกร้องได้คืนเงินในส่วนนี้ให้แก่กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองแล้ว ส่วนกรณีที่พรรคผู้ถูกร้องไม่ได้จัดส่งใบสำคัญรับเงินค่าจ้างบุคลากรตำแหน่งเจ้าหน้าที่การเงินการบัญชีของนางวราภรณ์ โปธินาม ตั้งแต่เดือนมกราคมถึงเดือนธันวาคม ๒๕๕๓ นั้น พรรคผู้ถูกร้องจะดำเนินการจัดส่งเอกสารเพิ่มเติมภายหลัง ต่อมาผู้ร้องได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๕๕ แจ้งให้พรรคผู้ถูกร้องจัดส่งเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องเพิ่มเติม และ/หรือคืนเงินภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ผู้ถูกร้องได้รับหนังสือฉบับดังกล่าว จากการตรวจสอบใบตอบรับพบว่า พรรคผู้ถูกร้องได้รับหนังสือดังกล่าวเมื่อวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ซึ่งจะครบกำหนดวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๕ แต่เนื่องจากวันดังกล่าวตรงกับวันเสาร์ซึ่งเป็นวันหยุดราชการ จึงถือว่าครบกำหนดวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๕ เมื่อครบกำหนดก็ไม่ปรากฏว่ามีการจัดส่งเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมแก่ผู้ร้อง ผู้ร้องจึงมีหนังสือลงวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๕ แจ้งให้พรรคผู้ถูกร้องจัดส่งเอกสารเพิ่มเติมและ/หรือส่งคืนเงินภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่พรรคผู้ถูกร้องได้รับหนังสือฉบับนี้อีกครั้งหนึ่ง แต่ในการส่งหนังสือแจ้งครั้งนี้ผู้ร้องไม่สามารถส่งหนังสือให้พรรคผู้ถูกร้องได้เนื่องจากเอกสารใบตอบรับที่ส่งคืนผู้ฝากระบุว่า ย้าย ไม่ทราบที่อยู่ใหม่ ต่อมาเจ้าหน้าที่ของผู้ร้องได้ติดต่อและประสานทางโทรศัพท์กับพรรคผู้ถูกร้องหลายครั้ง แต่ก็ไม่สามารถติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของพรรคผู้ถูกร้องได้

ดังนั้น การที่พรรคผู้ถูกร้องไม่ได้จัดส่งเอกสารหลักฐานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ภายในระยะเวลาที่กำหนด จึงเป็นการไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ ประกอบมาตรา ๔๒ วรรคสอง เป็นเหตุที่ศาลรัฐธรรมนูญจะสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องได้ตามมาตรา ๙๓

ส่วนคำร้องที่หนึ่ง (เรื่องพิจารณาที่ ๔๒/๒๕๕๕) ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า ก่อนสิ้นสุดเดือนมีนาคม ๒๕๕๕ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีหนังสือแจ้งให้พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ รวมทั้งพรรคผู้ถูกร้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๕ จำนวน ๒ ครั้ง โดยในการแจ้งครั้งที่ ๑ ตามหนังสือลงวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๕๕ ปรากฏว่า มีพรรคผู้ถูกร้องเพียงพรรคเดียวที่ไม่ได้รับหนังสือแจ้ง เนื่องจากไปรษณีย์ได้ส่งเอกสารกลับคืนมายังสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยระบุข้อความหน้าของเอกสารว่า “ไม่มีผู้รับตามเจ้าหน้าที่” ต่อมาในการแจ้งครั้งที่ ๒ ตามหนังสือลงวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๕๕ ปรากฏว่า พรรคผู้ถูกร้องได้รับหนังสือแจ้งเมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๕๕ โดยมีลายมือชื่อผู้รับระบุว่าเป็นแม่บ้านเมื่อครบระยะเวลาการจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนพรรคผู้ถูกร้อง ปรากฏว่า พรรคผู้ถูกร้องไม่ได้ชี้แจงและส่งเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุนในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้ครบถ้วนถูกต้องแต่อย่างใด สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจึงได้รายงานต่อผู้ร้องและมีหนังสือลงวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๕๕ แจ้งทางไปรษณีย์ตอบรับไปยังสำนักงานใหญ่ชั่วคราวของพรรคผู้ถูกร้องเพื่อให้พรรคผู้ถูกร้องจัดส่งแบบรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนพร้อมหลักฐานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๕ นอกจากนี้ผู้ร้องยังได้จัดส่งเจ้าหน้าที่ไปส่งหนังสือแจ้งให้พรรคผู้ถูกร้องจัดส่งแบบรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนดังกล่าวให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยได้ประสานทางโทรศัพท์กับนายนิวัติวัฒน์ มะโนรัตน์ กรรมการบริหารพรรคการเมือง ซึ่งมีตำแหน่งเป็นเหรียญกษาปณ์ของพรรคผู้ถูกร้องในการนี้นายนิวัติวัฒน์ฯ ยืนยันว่าตนจะอยู่รอพบเจ้าหน้าที่ที่ไปส่งหนังสือแจ้งด้วยตนเอง แต่เมื่อเจ้าหน้าที่เดินทางไปถึงกลับไม่พบนายนิวัติวัฒน์ฯ ตามที่นัดหมายไว้ นางสาวสุทธานิศา สุขชัย เจ้าหน้าที่ธุรการของพรรคซึ่งอยู่ในเหตุการณ์ขณะนั้น จึงได้โทรศัพท์สอบถามไปยังนายนิวัติวัฒน์ฯ และได้รับแจ้งว่าไม่สามารถเข้ามาที่ทำการพรรคได้ เนื่องจากติดประชุมด่วนและได้แจ้งทางโทรศัพท์ว่า ให้เจ้าหน้าที่ส่งมอบหนังสือของผู้ร้องกับนางสาวสุทธานิศาฯ ซึ่งนางสาวสุทธานิศาฯ ยืนยันว่าจะส่งมอบหนังสือดังกล่าวให้แก่คณะกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้องโดยเร็วที่สุดต่อไป แต่เมื่อครบกำหนดระยะเวลาตามที่ระบุไว้คณะกรรมการการเลือกตั้งก็ยังมีได้รับรายงานการใช้จ่ายเงินที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ จากพรรคผู้ถูกร้องแต่อย่างใด

ดังนั้น การที่พรรคผู้ถูกร้องไม่ได้จัดส่งรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ พร้อมหลักฐานการใช้จ่ายเงินภายในระยะเวลาที่ผู้ร้องกำหนดแล้ว จึงเป็นการไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ ประกอบมาตรา ๔๒ วรรคสอง เป็นเหตุที่ศาลรัฐธรรมนูญจะสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องได้ตามมาตรา ๙๓ เช่นเดียวกัน

ปัญหาที่ต้องวินิจฉัยประการที่สองมีว่า เหตุที่ผู้ร้องขอให้ยุบพรรคการเมืองผู้ถูกร้องเนื่องจากผู้ถูกร้องไม่จัดทำรายงานการดำเนินการของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนดโดยรายงานการดำเนินการดังกล่าวไม่ได้จัดทำโดยที่ประชุมใหญ่พรรค อันเป็นกระทำการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๒ วรรคสอง หรือไม่ นั้น

พิจารณาแล้วเห็นว่า ตามคำร้องที่สอง (เรื่องพิจารณาที่ ๔๖/๒๕๕๕) ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า พรรคผู้ถูกร้องได้รับจดทะเบียนจัดตั้งเป็นพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๙ จึงเป็นหน้าที่ของหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่จะต้องจัดทำรายงานการดำเนินการของพรรคในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ และแจ้งให้ผู้ร้องทราบภายในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๕ ซึ่งในการจัดทำรายงานการดำเนินการของพรรคผู้ถูกร้องจะต้องกระทำโดยที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองตามมาตรา ๒๘ วรรคสอง (๕) ก่อนที่จะถึงกำหนดระยะเวลาที่ต้องรายงานตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง ผู้ร้องได้มีหนังสือลงวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ แจ้งให้พรรคผู้ถูกร้องจัดทำรายงานการดำเนินการของพรรคในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ แต่เมื่อครบกำหนดระยะเวลารายงานการดำเนินการดังกล่าว ผู้ร้องก็ยังมีได้รับรายงานการดำเนินการของพรรคผู้ถูกร้อง ผู้ร้องจึงอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๒ วรรคสอง มีหนังสือลงวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๕๕ แจ้งให้ผู้ถูกร้องจัดทำรายงานการดำเนินการอีกครั้งหนึ่ง แต่เมื่อครบกำหนดระยะเวลาวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๕ ผู้ร้องก็ยังไม่ได้รับรายงานการดำเนินการของหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้อง แม้พรรคผู้ถูกร้องได้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาโดยปฏิเสธว่าไม่เคยได้รับหนังสือแจ้งให้จัดทำรายงานการดำเนินการของพรรคในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ จากผู้ร้อง เนื่องจากในครั้งแรกผู้ร้องส่งหนังสือแจ้งพรรคผู้ถูกร้องไปยังที่ซึ่งมิได้เป็นที่ทำการพรรคของพรรคผู้ถูกร้อง และต่อมาผู้ร้องได้แจ้งให้พรรคผู้ถูกร้องดำเนินการให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและกระทำโดย

ที่ประชุมใหญ่พรรคการเมืองผู้ถูกร้องตามมาตรา ๒๘ วรรคสอง (๕) ซึ่งพรรคผู้ถูกร้องได้ชี้แจงว่า ที่ทำการพรรคแห่งใหม่ของพรรคผู้ถูกร้องเป็นเพียงห้องเช่าห้องหนึ่งของอาคารเทอรากอตต้า เฟลส เท่านั้น และบุคคลที่ลงลายมือชื่อรับเอกสารที่ระบุว่าเป็น “แม่บ้าน” พรรคผู้ถูกร้องก็ไม่ทราบว่าเป็นใคร พรรคผู้ถูกร้องจึงไม่เคยได้รับเอกสารดังกล่าว และหากพรรคผู้ถูกร้องได้รับหนังสือแจ้ง พรรคผู้ถูกร้องต้องจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ อย่างแน่นอน เพราะพรรคผู้ถูกร้องจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคยื่นต่อผู้ร้องทุกรอบปี ถือว่าข้ออ้างของพรรคผู้ถูกร้องที่ว่าไม่เคยได้รับหนังสือจากผู้ร้องนั้น เป็นข้ออ้างที่ไม่มีเหตุผลอันสมควร เนื่องจากพรรคผู้ถูกร้องมีหน้าที่ต้องดำเนินการจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ โดยต้องแจ้งต่อผู้ร้อง ภายในระยะเวลาที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๒ วรรคสอง กำหนด ดังนั้น เมื่อพรรคผู้ถูกร้องไม่รายงานการดำเนินกิจการของพรรคภายในระยะเวลาที่กฎหมายดังกล่าวกำหนด กรณีจึงมีเหตุที่ศาลรัฐธรรมนูญจะสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ ประกอบมาตรา ๔๒ วรรคสอง

ประเด็นที่สอง ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้อง จะจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ ได้หรือไม่ และหัวหน้าพรรคหรือกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่มีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำได้ดังกล่าวแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำได้ดังกล่าว จะต้องถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง มีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๘ หรือไม่

ปัญหาที่ต้องวินิจฉัยประการแรกมีว่า ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้อง จะจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ ได้หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ ที่บัญญัติว่า “ในกรณีที่พรรคการเมืองต้องยุบเพราะเหตุอันเนื่องมาจากการฝ่าฝืนมาตรา ๔๒ วรรคสอง หรือมาตรา ๘๒ หรือต้องยุบตามมาตรา ๙๔ ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมืองที่ถูกยุบไป จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ทั้งนี้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นต้องยุบไป” นั้น เป็นบทบัญญัติว่าด้วยผลของการฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมาย ซึ่งมีได้ให้อำนาจแก่ศาลรัฐธรรมนูญที่จะสั่งเป็นอย่างอื่น เมื่อมีเหตุให้พรรคการเมืองผู้ถูกร้องต้องยุบไป ด้วยเหตุที่ฝ่าฝืนมาตรา ๔๒ วรรคสอง และมาตรา ๘๒ แล้ว ศาลรัฐธรรมนูญต้องสั่งให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้อง ตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคและกรรมการบริหารพรรคอาสาสมัครภูมิ ฉบับลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๓ และประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคอาสาสมัครภูมิ ฉบับลงวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๔ จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ทั้งนี้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นต้องยุบไป

ปัญหาที่ต้องวินิจฉัยประการที่สองมีว่า หัวหน้าพรรคหรือกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่มีส่วนร่วมรู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำดังกล่าวแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำดังกล่าว จะต้องถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๘ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๘ บัญญัติว่า “ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองใดเพราะเหตุอันเนื่องมาจากการฝ่าฝืนมาตรา ๘๒ หรือเหตุตามมาตรา ๙๔ และปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าหัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดมีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำดังกล่าวแล้ว มิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำดังกล่าว ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้น มีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่มิคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง” ด้วยเหตุนี้ พรรคผู้ถูกร้องจึงมีหน้าที่จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทิน

ให้เป็นไปตามมาตรา ๘๒ โดยการรายงานการใช้จ่ายเงินจะต้องกระทำโดยหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรค ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินกิจการของพรรคเพื่อให้เป็นไปตามมาตรา ๑๗ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติไว้ว่า “ให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย นโยบายพรรคการเมือง ข้อบังคับพรรคการเมือง และมติของที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง ด้วยความรอบคอบ ระมัดระวังและซื่อสัตย์สุจริตเพื่อประโยชน์ของประเทศและประชาชน และต้องส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในพรรคการเมือง”

ดังนั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า พรรคผู้ถูกร้องได้รายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ไม่ครบถ้วน โดยเป็นการรายงานที่ไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง และไม่รายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ ประกอบมาตรา ๔๒ วรรคสอง กรณีจึงเชื่อได้ว่า หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องมีส่วนร่วม รู้เห็นหรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำดังกล่าวแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำเกี่ยวกับการไม่รายงานดังกล่าวให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด จึงให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง ตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคและกรรมการบริหารพรรคอาสาสมัครฯ ฉบับลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๓ และประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคอาสาสมัครฯ ฉบับลงวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๔ มีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่มีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๓ ประกอบมาตรา ๔๒ วรรคสอง และมาตรา ๘๒ และให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้องตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคและกรรมการบริหารพรรคอาสาสมัครฯ ฉบับลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๓ และประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคอาสาสมัครฯ ฉบับลงวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๔ จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้ง

พรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกมิได้ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ และ เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องตามประกาศนายทะเบียน พรรคการเมืองดังกล่าวข้างต้น มีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่คำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๘

นายจรูญ อินทจาร

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน
ของ นายเฉลิมพล เอกอรุ ตลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๗ - ๘/๒๕๕๖

เรื่องพิจารณาที่ ๔๒/๒๕๕๕

เรื่องพิจารณาที่ ๔๖/๒๕๕๕

เรื่องพิจารณาที่ ๖๓/๒๕๕๕

วันที่ ๑๓ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๖

ประเด็นวินิจฉัย

ประเด็นที่หนึ่ง มีเหตุยกผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๓ เนื่องจากไม่ดำเนินการตามมาตรา ๘๒ และมาตรา ๔๒ วรรคสอง หรือไม่

ประเด็นที่สอง ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้อง จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๗ ได้หรือไม่ และหัวหน้าพรรคหรือกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่มีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำความผิดดังกล่าวแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำความผิดดังกล่าว จะต้องถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง มีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๘ หรือไม่

ความเห็น

ประเด็นที่หนึ่ง ซึ่งอาจแยกพิจารณาเป็น ๒ ประเด็นย่อย ดังนี้

ประเด็นย่อยที่หนึ่ง พรรคผู้ถูกร้องได้ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ หรือไม่ และ

ประเด็นย่อยที่สอง พรรคผู้ถูกร้องได้ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๒ วรรคสอง หรือไม่

ประเด็นย่อยที่หนึ่ง พิจารณาแล้วเห็นว่า พรรคผู้ถูกร้องได้รับจัดแจ้งการจัดตั้งเป็นพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๙ ต่อมาพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๐ โดยมาตรา ๑๓๕ ให้พรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ บัญญัติให้พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในส่วนนี้ และส่วนที่ ๕ การใช้จ่ายของพรรคการเมือง และจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมือง ในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป และให้นำความในมาตรา ๔๒ วรรคสองมาใช้บังคับโดยอนุโลม พรรคผู้ถูกร้องจึงมีหน้าที่ต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบภายในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๔ ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า พรรคผู้ถูกร้องได้ยื่นรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ แต่ผู้ร้องตรวจสอบพบว่า เอกสารและหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินดังกล่าวไม่ครบถ้วน ผู้ร้องจึงอาศัยอำนาจตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แจ้งให้พรรคผู้ถูกร้องชี้แจงและจัดส่งเอกสารและหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินเพิ่มเติม และ/หรือคืนเงิน ภายในเวลาที่ผู้ร้องกำหนด แต่เมื่อครบกำหนดพรรคผู้ถูกร้องก็ยังไม่ได้ชี้แจงเหตุผลและไม่จัดส่งเอกสารและหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเพิ่มเติมให้ครบถ้วน

นอกจากนี้ ผู้ร้องได้มีหนังสือแจ้งให้พรรคผู้ถูกร้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๕ แต่เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด พรรคผู้ถูกร้องก็ไม่ได้จัดส่งรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ผู้ร้องจึงอาศัยอำนาจตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แจ้งให้พรรคผู้ถูกร้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ภายในเวลาที่ผู้ร้องกำหนด แต่เมื่อครบกำหนด คณะกรรมการการเลือกตั้งก็ยังไม่ได้รับรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้อง ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔

ในชั้นการพิจารณาของศาล พรรคผู้ถูกร้องได้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา และคำแถลงการณ์ปิดคดี โดยกล่าวอ้างว่า ไม่เคยได้รับหนังสือแจ้งให้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้อง

ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ จากผู้ร้อง ซึ่งหากพรรคผู้ถูกร้องได้รับหนังสือแจ้งดังกล่าว พรรคผู้ถูกร้อง ก็จะต้องดำเนินการจัดทำอย่างแน่นอน สำหรับรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ นั้น พรรคผู้ถูกร้องได้จัดส่งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งครบถ้วนแล้ว ส่วนเอกสารใด ที่ไม่ได้จัดส่งก็เป็นเพราะเอกสารได้สูญหายระหว่างการซ่อมแซมที่ทำการพรรค หรือระหว่างการขนย้ายเอกสาร ไปยังที่ทำการพรรคผู้ถูกร้องแห่งใหม่ จึงฟังได้ว่า พรรคผู้ถูกร้องมีหน้าที่ต้องดำเนินการจัดทำรายงาน การใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้อง ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ และในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้ถูกต้อง ตามความเป็นจริง และแจ้งต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในระยะเวลาตามที่กฎหมายกำหนด เมื่อพรรคผู้ถูกร้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ โดยแจ้งต่อคณะกรรมการ การเลือกตั้งไม่ครบถ้วน และไม่จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในระยะเวลาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร กรณีจึงมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๓

ประเด็นย่อยที่สอง พิจารณาแล้วเห็นว่า พรรคผู้ถูกร้องมีหน้าที่ต้องจัดทำรายงานการดำเนินกิจการ ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ แจ้งให้ผู้ร้องทราบภายในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๕ ตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง ซึ่งในการจัดทำรายงาน การดำเนินกิจการของพรรคผู้ถูกร้องจะต้องกระทำโดยที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองตามมาตรา ๒๘ วรรคสอง (๕) ก่อนถึงกำหนดเวลาต้องรายงานตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง ผู้ร้องได้มีหนังสือแจ้งให้พรรค ผู้ถูกร้องจัดทำรายงานการดำเนินกิจการในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อผู้ร้อง ภายในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๕ แต่เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด พรรคผู้ถูกร้องก็ไม่ได้จัดส่ง รายงานการดำเนินกิจการของพรรคในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ผู้ร้องจึงอาศัยอำนาจตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แจ้งให้พรรคผู้ถูกร้องจัดทำรายงานการดำเนินกิจการในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ภายในเวลาที่ผู้ร้องกำหนด แต่เมื่อครบกำหนดผู้ร้องก็ยังไม่ได้รับรายงานการดำเนินกิจการของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔

ในชั้นการพิจารณาของศาล พรรคผู้ถูกร้องได้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา และคำแถลงการณ์ปิดคดี โดยกล่าวอ้างเหตุผลเช่นเดียวกับกรณีที่ไม่ได้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้อง ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ จึงฟังได้ว่า พรรคผู้ถูกร้องมีหน้าที่ต้องดำเนินการจัดทำรายงานการดำเนินกิจการ

ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ และแจ้งต่อผู้ร้องภายในระยะเวลาตามที่กฎหมายกำหนด เมื่อพรรคผู้ถูกร้อง ไม่จัดทำรายงานการดำเนินกิจการให้ถูกต้อง และยื่นต่อผู้ร้องภายในระยะเวลาตามที่พระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๒ วรรคสอง กำหนด กรณีจึงมีเหตุ ที่จะสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓

ประเด็นที่สอง ซึ่งอาจแยกพิจารณาเป็น ๒ ประเด็นย่อย ดังนี้

ประเด็นย่อยที่หนึ่ง ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้อง จะจัดแจ้ง การจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้ง การจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ ได้หรือไม่ และ

ประเด็นย่อยที่สอง หัวหน้าพรรคหรือกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่มีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำความผิดดังกล่าวแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำความผิด ดังกล่าว จะต้องถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๘ หรือไม่

ประเด็นย่อยที่หนึ่ง พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ ที่บัญญัติว่า “ในกรณีที่พรรคการเมืองต้องยุบเพราะเหตุอันเนื่องมาจากการฝ่าฝืน มาตรา ๔๒ วรรคสอง หรือมาตรา ๘๒ หรือต้องยุบตามมาตรา ๙๔ ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่ง กรรมการบริหารของพรรคการเมืองที่ถูกยุบไป จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือ เป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ทั้งนี้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นต้องยุบไป” นั้น เป็นบทบัญญัติว่าด้วยผลของการฝ่าฝืน บทบัญญัติของกฎหมาย ซึ่งมีได้ให้อำนาจแก่ศาลรัฐธรรมนูญที่จะสั่งเป็นอย่างอื่น เมื่อมีเหตุให้พรรคการเมือง ผู้ถูกร้องต้องยุบไปด้วยเหตุที่ฝ่าฝืนมาตรา ๔๒ วรรคสอง และมาตรา ๘๒ แล้ว ศาลรัฐธรรมนูญ ต้องสั่งห้ามมิให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมืองที่ถูกยุบไป จัดแจ้งการจัดตั้ง พรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้ง พรรคการเมืองขึ้นใหม่ ทั้งนี้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นต้องยุบ ดังนั้น ผู้ซึ่ง

เคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ศาลมีคำสั่งตัดสิทธิมิให้จัดแจ้งการจัดตั้งพรรคหรือเป็นกรรมการบริหารพรรค หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคใหม่ คือ ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารพรรค ตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคและกรรมการบริหารพรรคอาสาสมัครภูมิ ฉบับลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๓ และประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคอาสาสมัครภูมิ ฉบับลงวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๔

ประเด็นย่อยที่สอง พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๘ บัญญัติว่า “ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองใดเพราะเหตุอันเนื่องมาจากการฝ่าฝืนมาตรา ๘๒ หรือเหตุตามมาตรา ๙๔ และปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าหัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดมีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำความผิดแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำความผิด ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้น มีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่มีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง” ด้วยเหตุนี้ พรรคผู้ถูกร้องจึงมีหน้าที่จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้เป็นไปตามมาตรา ๘๒ โดยการรายงานการใช้จ่ายเงินจะต้องกระทำโดยหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรค ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินกิจการของพรรคเพื่อให้เป็นไปตามมาตรา ๑๗ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติว่า “ให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย นโยบายพรรคการเมือง ข้อบังคับพรรคการเมือง และมติของที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองด้วยความรอบคอบ ระมัดระวัง และซื่อสัตย์สุจริตเพื่อประโยชน์ของประเทศและประชาชน และต้องส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในพรรคการเมือง” เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า พรรคผู้ถูกร้องรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ไม่ครบถ้วน และไม่รายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ ประกอบมาตรา ๔๒ วรรคสอง กรณีจึงถือได้ว่า หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องมีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำความผิดแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำเกี่ยวกับการไม่รายงานดังกล่าว จึงเห็นสมควรมีคำสั่งให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องมีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่มีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง

สำหรับหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง คือ หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคและกรรมการบริหารพรรคอาสาสมัครฯ ฉบับลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๓ และประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคอาสาสมัครฯ ฉบับลงวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๔

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงเห็นควรมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ ประกอบมาตรา ๔๒ วรรคสอง และมาตรา ๘๒ และห้ามมิให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้องตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคและกรรมการบริหารพรรคอาสาสมัครฯ ฉบับลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๓ และประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคอาสาสมัครฯ ฉบับลงวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๔ จัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ และเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง ตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคและกรรมการบริหารพรรคอาสาสมัครฯ ฉบับลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๓ และประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคอาสาสมัครฯ ฉบับลงวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๔ มีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๘

นายเฉลิมพล เอกอรุ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน
ของ นายชัช ชลวร ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๗ - ๘/๒๕๕๖

เรื่องพิจารณาที่ ๔๒/๒๕๕๕

เรื่องพิจารณาที่ ๔๖/๒๕๕๕

เรื่องพิจารณาที่ ๖๓/๒๕๕๕

วันที่ ๑๓ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๖

ประเด็นวินิจฉัย

ประเด็นที่หนึ่ง มีเหตุสั่งยุบพรรคพลังแผ่นดินไทย (พรรคอาสาสมัคร) ผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๓ ประกอบมาตรา ๘๒ และมาตรา ๔๒ วรรคสอง หรือไม่

ประเด็นที่สอง หากพรรคพลังแผ่นดินไทย (พรรคอาสาสมัคร) ผู้ถูกร้อง ถูกยุบ หัวหน้าพรรคการเมือง และกรรมการบริหารพรรคการเมืองจะต้องถูกตัดสิทธิตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๗ และถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งตามมาตรา ๘๘ หรือไม่

ความเห็น

ศาลมีคำสั่งให้รวมการพิจารณาคดีเรื่องพิจารณาที่ ๔๒/๒๕๕๕ เรื่องพิจารณาที่ ๔๖/๒๕๕๕ และเรื่องพิจารณาที่ ๖๓/๒๕๕๕ ทั้งสามคำร้องเข้าด้วยกัน โดยให้เรียกนายทะเบียนพรรคการเมืองว่า ผู้ร้อง และให้เรียกพรรคพลังแผ่นดินไทย (พรรคอาสาสมัคร) ว่า ผู้ถูกร้อง

ประเด็นที่หนึ่ง มีเหตุสั่งยุบพรรคพลังแผ่นดินไทย (พรรคอาสาสมัคร) ผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๓ ประกอบมาตรา ๘๒ และมาตรา ๔๒ วรรคสอง หรือไม่

กรณีตามมาตรา ๘๒ คำร้องที่สาม (เรื่องพิจารณาที่ ๖๓/๒๕๕๕) ข้อเท็จจริงตามคำร้อง คำแถลงการณ์ปิดคดี และเอกสารประกอบ สรุปได้ว่า ผู้ร้องได้รับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคผู้ถูกร้องเป็นพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๙ ผู้ร้องได้ขอรับการเปลี่ยนแปลงชื่อของพรรค

จากพรรคพลังแผ่นดินไทย เป็นพรรคอาสาสมัคร และเปลี่ยนแปลงชื่อของพรรคจากพรรคอาสาสมัคร เป็นพรรคพลังแผ่นดินไทย อีกครั้ง ผู้ถูกร้องได้รับการจัดสรรเงินสนับสนุนตามโครงการและแผนงาน จากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ จำนวน ๖ โครงการ เป็นเงิน ๓๔๐,๖๔๐ บาท และผู้ถูกร้องได้เบิกจ่ายเงินไปแล้วเป็นเงินจำนวน ๓๒๓,๘๗๐ บาท เมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๕๔ ผู้ถูกร้องรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งตามมาตรา ๘๒ ซึ่งตรวจสอบแล้วพบว่าเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินดังกล่าวไม่ครบถ้วน ผู้ร้องมีหนังสือลงวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๕๕ แจ้งให้ผู้ถูกร้องจัดส่งเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุนเพิ่มเติม และ/หรือคืนเงินภายใน ๓๐ วัน นับตั้งแต่วันที่พรรคผู้ถูกร้องได้รับหนังสือแจ้ง ผู้ร้องไม่ได้รับการแจ้งตอบ ผู้ร้องจึงมีหนังสือลงวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๕ ให้ผู้ถูกร้องจัดส่งเอกสารเพิ่มเติมและ/หรือส่งคืนเงิน โดยกำหนดเวลาให้ผู้ถูกร้องดำเนินการจัดส่งเอกสารหลักฐานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนหรือให้ข้อมูลประกอบการชี้แจงภายใน ๑๕ วัน นับตั้งแต่วันที่พรรคผู้ถูกร้องได้รับหนังสือแจ้ง แต่ไปรษณีย์ส่งคืนผู้ฝากโดยระบุว่า ย้าย ไม่ทราบที่อยู่ใหม่ และผู้ร้องไม่สามารถติดต่อทางโทรศัพท์กับพรรคผู้ถูกร้องได้

เห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ บัญญัติให้พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในส่วนที่ ๔ การสนับสนุนพรรคการเมืองโดยรัฐ และส่วนที่ ๕ การใช้จ่ายเงินของพรรคการเมือง และจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป และให้นำความในมาตรา ๘๒ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกร้องรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในกำหนดเวลาตามมาตรา ๘๒ แต่รายงานดังกล่าว เป็นรายงานที่มีเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินไม่ครบถ้วน ผู้ร้องสั่งให้ผู้ถูกร้องชี้แจงพร้อมทั้งจัดส่งเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุนเพิ่มเติม รวม ๒ ครั้ง ปรากฏว่า ผู้ถูกร้องไม่ได้ชี้แจง และไม่ได้จัดส่งเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมให้ครบถ้วนภายในระยะเวลาที่ผู้ร้องกำหนดตามมาตรา ๘๒

ประกอบมาตรา ๔๒ วรรคสอง ในชั้นพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นคำชี้แจงแสดงข้อเท็จจริงที่ผู้ถูกร้องไม่อาจจัดทำรายงานให้ถูกต้องตามความเป็นจริง จึงถือว่าผู้ถูกร้องไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ การกระทำของผู้ถูกร้องที่ไม่รายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองตามที่ผู้ร้องส่งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๒ วรรคสอง เป็นการกระทำที่ไม่ปรากฏข้อขัดข้องที่จะเป็นเหตุให้ไม่อาจรายงานได้ตามกำหนด หรือหากมีเหตุขัดข้องเกิดขึ้น พรรคผู้ถูกร้องได้แก้ไขหรือได้แจ้งเหตุขัดข้องแก่ผู้ร้องเพื่อที่จะดำเนินการให้ถูกต้องตามบทบัญญัติของกฎหมาย จึงเป็นการกระทำที่ไม่มีเหตุผลอันสมควร กรณีจึงมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๓ ประกอบมาตรา ๘๒

คำร้องที่หนึ่ง (เรื่องพิจารณาที่ ๔๒/๒๕๕๕) ข้อเท็จจริงตามคำร้อง คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา คำชี้แจงเพิ่มเติม คำแถลงการณ์ปิดคดี และเอกสารประกอบ สรุปได้ว่า ผู้ถูกร้องได้รับการจัดสรรเงินสนับสนุนตามโครงการและแผนงานจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ จำนวน ๑๐ โครงการ เป็นเงิน ๖๕๑,๙๖๐ บาท และผู้ถูกร้องได้เบิกจ่ายเงินไปทั้งหมดแล้ว เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาที่พรรคผู้ถูกร้องต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ บัญญัติ ผู้ถูกร้องไม่ได้รายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุน ผู้ร้องจึงอาศัยอำนาจตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แจ้งทั้งทางไปรษณีย์ตอบรับและจัดเจ้าหน้าที่ไปส่งหนังสือด้วยตนเองให้ผู้ถูกร้องจัดส่งรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนพร้อมหลักฐานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนภายในวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๕ เมื่อครบระยะเวลาที่ผู้ร้องกำหนด คณะกรรมการการเลือกตั้งยังมิได้รับรายงานและเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินจากผู้ถูกร้องแต่อย่างใด ผู้ถูกร้องชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาต่อศาลรัฐธรรมนูญ สรุปได้ว่า ผู้ถูกร้องไม่ได้รับหนังสือแจ้งและเอกสารจากผู้ร้อง รวมทั้งกรณีผู้ร้องอ้างว่าส่งเจ้าหน้าที่มาทำการพรรคผู้ถูกร้องเพื่อส่งหนังสือด้วย หากผู้ถูกร้องได้รับเอกสารจากผู้ร้อง ผู้ถูกร้องต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนอย่างแน่นอน เพราะผู้ถูกร้องได้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนและยื่นทุกรอบปี

เห็นว่า ผู้ถูกร้องไม่ได้รายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในกำหนดเวลาตามมาตรา ๘๒ ผู้ร้องให้ผู้ถูกร้องจัดทำรายงานพร้อมเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุนและยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ถูกร้องไม่ได้จัดส่งรายงานพร้อมเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินภายในระยะเวลาที่ผู้ร้องกำหนดตามมาตรา ๘๒ ประกอบมาตรา ๔๒ วรรคสอง ในข้อนี้ ผู้ถูกร้องชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาว่า ผู้ถูกร้องไม่ได้รับหนังสือแจ้งจากผู้ร้อง และรับว่าหากได้รับหนังสือแจ้งดังกล่าว ผู้ถูกร้องต้องจัดทำรายงานเพราะได้จัดทำรายงานและยื่นในรอบปี ในข้อนี้เห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ บัญญัติให้พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิบัติให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป หากไม่ได้รายงาน ผู้ร้องมีอำนาจสั่งให้หัวหน้าพรรคการเมืองรายงาน ดังนั้นหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องจึงมีหน้าที่ปฏิบัติให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ ทั้งผู้ถูกร้องรับเองว่าได้จัดทำรายงานและยื่นในรอบปี การกระทำของผู้ถูกร้องที่ไม่รายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองตามที่ผู้ร้องสั่งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๒ วรรคสอง เป็นการกระทำที่ไม่ปรากฏข้อขัดข้องที่จะเป็นเหตุให้ไม่อาจรายงานได้ตามกำหนดหรือหากมีเหตุขัดข้องเกิดขึ้น พรรคผู้ถูกร้องได้แก้ไขหรือได้แจ้งเหตุขัดข้องแก่ผู้ร้องเพื่อที่จะดำเนินการให้ถูกต้องตามบทบัญญัติของกฎหมาย จึงเป็นการกระทำที่ไม่มีเหตุผลอันสมควร กรณีจึงมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ ประกอบมาตรา ๘๒

กรณีตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง คำร้องที่สอง (เรื่องพิจารณาที่ ๔๖/๒๕๕๕) ข้อเท็จจริงตามคำร้อง คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา คำชี้แจงเพิ่มเติม คำแถลงการณ์ปิดคดี และเอกสารประกอบ สรุปได้ว่า ในการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ผู้ร้องไม่ได้รับรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ซึ่งผู้ถูกร้องต้องแจ้งต่อผู้ร้องทราบภายในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๕ ตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง ผู้ร้องอาศัยอำนาจตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แจ้งให้ผู้ถูกร้องจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและกระทำโดย

ที่ประชุมใหญ่พรรคการเมืองผู้ถูกร้องตามมาตรา ๒๘ วรรคสอง (๕) และแจ้งต่อผู้ร้องภายในวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๕ เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาที่ผู้ร้องกำหนด ผู้ร้องไม่ได้รับรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ แต่อย่างไรก็ดี ผู้ถูกร้องชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาต่อศาลรัฐธรรมนูญสรุปได้ว่า ผู้ถูกร้องไม่ได้รับหนังสือและเอกสารจากผู้ร้อง รวมทั้งกรณีที่ผู้ร้องอ้างว่าส่งเจ้าหน้าที่มาที่ทำการพรรคผู้ถูกร้องเพื่อส่งหนังสือด้วย หากผู้ถูกร้องได้รับเอกสารจากผู้ร้องดังกล่าว ผู้ถูกร้องต้องจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ อย่างแน่นอน เพราะผู้ถูกร้องได้จัดทำรายงานทุกปี และปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ร้องอย่างเคร่งครัดตลอดมา และพรรคผู้ถูกร้องได้จัดทำรายงานเสร็จเรียบร้อยแล้ว แต่ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ถูกร้องจึงมิได้ยื่นต่อผู้ร้อง เพราะกลัวจะไม่ได้รับความเป็นธรรม

เห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า ให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด และแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปี เพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ เว้นแต่พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นยังไม่ถึงเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน และวรรคสอง บัญญัติว่า เมื่อครบระยะเวลาการรายงานตามวรรคหนึ่งแล้ว หากพรรคการเมืองใดยังไม่ได้รายงาน ให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้หัวหน้าพรรคการเมืองรายงานภายในระยะเวลาที่กำหนด ถ้าพ้นกำหนดระยะเวลาแล้วยังมิได้รายงานโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการเพื่อให้มีการยุบพรรคการเมืองนั้น

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกร้องไม่ได้รับรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ต่อผู้ร้องภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลา ผู้ร้องจึงสั่งให้ผู้ถูกร้องรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและกระทำโดยที่ประชุมใหญ่พรรคการเมืองผู้ถูกร้องตามมาตรา ๒๘ วรรคสอง (๕) ภายในระยะเวลาที่ผู้ร้องกำหนด เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลา ผู้ถูกร้องไม่ดำเนินการรายงาน ผู้ร้องจึงแจ้งให้ดำเนินการอีกครั้งภายในเวลาที่ผู้ร้องกำหนด แต่ผู้ถูกร้องยังมิได้รายงานต่อผู้ร้อง ในข้อนี้ ผู้ถูกร้องชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาว่า ผู้ถูกร้องไม่ได้รับหนังสือแจ้งจากผู้ร้อง และรับว่าหากได้รับหนังสือแจ้งดังกล่าว ผู้ถูกร้องต้องจัดทำรายงานเพราะได้จัดทำรายงานและยื่นในรอบปี โดยได้จัดทำเสร็จเรียบร้อยแล้วแต่มิได้ยื่นต่อผู้ร้องเพราะกลัวจะไม่ได้รับความเป็นธรรม ในข้อนี้เห็นว่า

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๒ บัญญัติให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง หากไม่ได้รายงาน ผู้ร้องมีอำนาจสั่งให้หัวหน้าพรรครายงาน ดังนี้หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องจึงมีหน้าที่ปฏิบัติให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ ทั้งผู้ถูกร้องรับเองว่าได้จัดทำรายงานและแจ้งต่อผู้ร้องทุกรอบปี โดยจัดทำเสร็จเรียบร้อยแต่ไม่ได้ยื่นต่อผู้ร้อง การกระทำของผู้ถูกร้องที่ไม่รายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองซึ่งเป็นเรื่องสำคัญที่จะต้องนำไปประกาศให้สาธารณชนทราบอันจะทำให้ประชาชนทั่วไปได้ตรวจสอบผลงานที่ผ่านมาของพรรคการเมืองตาม que ผู้ร้องสั่งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๒ วรรคสอง เป็นการกระทำที่ไม่ปรากฏข้อขัดข้องที่จะเป็นเหตุให้ไม่อาจรายงานได้ตามกำหนด หรือหากมีเหตุขัดข้องเกิดขึ้น พรรคผู้ถูกร้องได้แก้ไขหรือได้แจ้งเหตุขัดข้องแก่ผู้ร้องเพื่อที่จะดำเนินการให้ถูกต้องตามบทบัญญัติของกฎหมาย จึงเป็นการกระทำที่ไม่มีเหตุผลอันสมควร กรณีจึงมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๓ ประกอบมาตรา ๔๒ วรรคสอง

ประเด็นที่สอง หากพรรคพลังแผ่นดินไทย (พรรคอาสาสมัคร) ผู้ถูกร้อง ถูกยุบ หัวหน้าพรรคการเมือง และกรรมการบริหารพรรคการเมืองจะต้องถูกตัดสิทธิตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๗ และถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งตามมาตรา ๘๘ หรือไม่

ปัญหาต้องวินิจฉัยที่ว่า หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองจะต้องถูกตัดสิทธิตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๗ หรือไม่ นั้น เห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๗ บัญญัติว่า ในกรณีที่พรรคการเมืองใดต้องถูกยุบไปเพราะเหตุอันเนื่องมาจากการฝ่าฝืนมาตรา ๔๒ วรรคสอง หรือมาตรา ๘๒ ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมืองที่ถูกยุบไป จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นต้องยุบไป บทบัญญัติดังกล่าวเป็นบทบัญญัติกำหนดผลของการฝ่าฝืนการกระทำที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญไม่สามารถใช้ดุลพินิจสั่งเป็นอย่างอื่น ดังนั้น เมื่อพรรคผู้ถูกร้องต้องถูกยุบไปเพราะเหตุอันเนื่องมาจากการฝ่าฝืนมาตรา ๔๒ วรรคสอง และมาตรา ๘๒ แล้ว ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้อง จึงต้องถูกตัดสิทธิตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐

มาตรา ๙๗ แต่ด้วยเหตุที่ผู้ร้องได้ขอรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้อง กรณีที่ผู้ถูกร้องแจ้งว่า นายมนตรี เศรษฐบุตร ขอลาออกจากตำแหน่งหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้อง ตามหนังสือลาออก ลงวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๔ ทำให้คณะกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับและกรรมการบริหารพรรคอาสาสมัคร ลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ พ้นจากตำแหน่งทั้งคณะ ตามข้อ ๑๑ วรรคหนึ่ง (๓) ของข้อบังคับพรรคอาสาสมัคร พ.ศ. ๒๕๕๒ นอกจากนี้ ตามข้อ ๑๑ วรรคสี่ ยังกำหนดให้กรณีคณะกรรมการบริหารพรรค ต้องพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะ ให้ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนถึงวันที่ได้รับแจ้งการตอบรับการเปลี่ยนแปลง คณะกรรมการบริหารพรรคชุดใหม่จากนายทะเบียนพรรคการเมือง จึงทำให้มีคณะกรรมการบริหารพรรคอาสาสมัคร ที่พ้นจากตำแหน่งต้องปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนถึงวันที่ได้รับแจ้งการตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการ บริหารพรรคชุดใหม่จากนายทะเบียนพรรคการเมือง ปรากฏตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคอาสาสมัคร ลงวันที่ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ และผู้ร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญตัดสิทธิผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมือง ตามประกาศของผู้ร้องทั้งสองฉบับ จึงมีข้อพิจารณาว่า จะตัดสิทธิผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหาร ของพรรคผู้ถูกร้องคนใด เห็นว่า ตามคำร้องที่สาม (เรื่องพิจารณาที่ ๖๓/๒๕๕๕) เป็นกรณีที่พรรคผู้ถูกร้อง ถูกยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๙๓ เนื่องจากไม่จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมือง ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ บัญญัติ อันมีผลให้ต้องถูกตัดสิทธิตามมาตรา ๙๗ คณะกรรมการบริหารพรรคตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับ และกรรมการบริหารพรรคอาสาสมัคร ลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ ซึ่งประกอบด้วย หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหาร รวม ๑๐ คน จึงเป็นผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมือง ที่ถูกยุบไป ที่ต้องถูกตัดสิทธิตามมาตรา ๙๗ ส่วนกรณีที่คณะกรรมการบริหารพรรคดังกล่าวพ้นจากตำแหน่ง เพราะเหตุหัวหน้าพรรคลาออก คณะกรรมการบริหารพรรคดังกล่าวยังคงต้องปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนถึง วันที่ได้รับแจ้งการตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคชุดใหม่จากนายทะเบียนพรรคการเมือง ตามข้อบังคับพรรคผู้ถูกร้อง ข้อ ๑๑ วรรคสี่ โดยมีหน้าที่จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของ พรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งตามมาตรา ๘๒ และจัดทำรายงาน

การดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ยื่นต่อผู้ร้องตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง และเมื่อพรรคผู้ถูกร้องไม่ดำเนินการ พรรคผู้ถูกร้องต้องถูกยุบไปตามมาตรา ๙๓ ตามคำร้องที่หนึ่ง (เรื่องพิจารณาที่ ๔๒/๒๕๕๕) และตามคำร้องที่สอง (เรื่องพิจารณาที่ ๔๖/๒๕๕๕) และถูกตัดสิทธิ ตามมาตรา ๙๗ ด้วย อย่างไรก็ตาม เมื่อกรรมการบริหารพรรคตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับและกรรมการบริหารพรรคอาสาสมัคร ลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ เป็นผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมืองที่ถูกยุบไป ที่ต้องถูกตัดสิทธิ ตามมาตรา ๙๗ ตามคำร้องที่สามแล้ว จึงไม่ต้องพิจารณาคำขออื่นเพราะไม่ทำให้ผลแห่งคดีเปลี่ยนแปลง

ปัญหาที่ต้องวินิจฉัยที่ว่า หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองจะถูกเพิกถอน สิทธิเลือกตั้งตามมาตรา ๙๘ หรือไม่ โดยที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๘ บัญญัติว่า ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองใดเพราะเหตุ อันเนื่องมาจากการฝ่าฝืนมาตรา ๘๒ หรือเหตุตามมาตรา ๙๔ และปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า หัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดมีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำความผิดแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำความผิด ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งเพิกถอน สิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้นมีการกำหนดเวลาห้าปีนับแต่ วันที่มีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง เห็นว่า พรรคการเมืองมีหน้าที่จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุน ของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้เป็นไปตามมาตรา ๘๒ หน้าที่ดังกล่าวกระทำโดยคณะกรรมการ บริหารพรรคการเมืองซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย ข้อบังคับพรรคการเมือง และมติที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๗ วรรคหนึ่ง คดีนี้ผู้ถูกร้องไม่รายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุน ของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ และในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร เมื่อหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคซึ่งเป็นคณะกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นคำชี้แจง แก่ข้อกล่าวหาหรือแสดงพยานหลักฐานหักล้างคำร้องของผู้ร้องเกี่ยวกับการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง กรณี จึงปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องมีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำความผิดแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำเกี่ยวกับการไม่รายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองผู้ถูกร้องดังกล่าวให้เป็นไปตามมาตรา ๘๒

ดังนั้น หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องจึงต้องถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาห้าปี นับแต่วันที่มิคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามมาตรา ๙๘

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคพลังแผ่นดินไทย (พรรคอาสาสมัคร) ผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ ประกอบ มาตรา ๔๒ วรรคสอง และมาตรา ๘๒ และให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้อง ตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับและกรรมการบริหารพรรคอาสาสมัคร ลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามมาตรา ๙๗ และเพิกถอน สิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องมีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่มิคำสั่ง ให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามมาตรา ๙๘

นายชัช ชลวร

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน
ของ นายอนุรักษ์ มาประณีต ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๗ - ๘/๒๕๕๖

เรื่องพิจารณาที่ ๔๒/๒๕๕๕

เรื่องพิจารณาที่ ๔๖/๒๕๕๕

เรื่องพิจารณาที่ ๖๓/๒๕๕๕

วันที่ ๑๓ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๖

ประเด็นวินิจฉัย

ประเด็นที่หนึ่ง มีเหตุยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๓ เนื่องจากไม่ดำเนินการตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง และมาตรา ๘๒ หรือไม่

ประเด็นที่สอง หากพรรคการเมืองผู้ถูกร้องถูกยุบ หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรค จะต้องถูกตัดสิทธิ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๗ และถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งตามมาตรา ๘๘ หรือไม่

ความเห็น

ในประเด็นที่หนึ่งนั้น พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๒ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินงานกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด และแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปี เพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ เว้นแต่พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นยังไม่ถึงเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน

เมื่อครบระยะเวลาการรายงานตามวรรคหนึ่งแล้ว หากพรรคการเมืองใดยังไม่ได้รายงานให้นายทะเบียน มีอำนาจสั่งให้หัวหน้าพรรคการเมืองรายงานภายในระยะเวลาที่กำหนด ถ้าพ้นกำหนดระยะเวลาแล้ว ยังมีรายงานโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการเพื่อให้มีการยุบพรรคการเมืองนั้น

มาตรา ๘๒ พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในส่วนนี้ และส่วนที่ ๕ การใช้จ่ายของพรรคการเมือง และจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป และให้นำความในมาตรา ๔๒ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๘๓ ในกรณีที่พรรคการเมืองใดมีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง แต่พรรคการเมืองนั้นยังมีสมาชิกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอยู่ หรือในกรณีที่พรรคการเมืองใดไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง หรือมาตรา ๘๒ ให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามวรรคหนึ่ง ให้นายทะเบียน โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่ามิเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้ว ให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา

พิเคราะห์แล้ว ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า พรรคผู้ถูกร้องได้ยื่นรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ตามมาตรา ๘๒ แล้ว แต่ผู้ร้องตรวจสอบแล้วพบว่าเอกสารและหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินดังกล่าวยังไม่ถูกต้อง ผู้ร้องแจ้งให้พรรคผู้ถูกร้องชี้แจง และจัดส่งเอกสารและหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินเพิ่มเติมหรือคืนเงินภายในเวลาที่ผู้ร้องกำหนด แต่เมื่อครบกำหนดพรรคผู้ถูกร้องก็ยังไม่ได้ชี้แจงเหตุผลและไม่จัดส่งเอกสารและหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเพิ่มเติมให้ครบถ้วนตามที่ให้ดำเนินการ

นอกจากนี้พรรคผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้อง ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ผู้ร้องได้มีหนังสือแจ้งให้พรรคผู้ถูกร้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ แต่พรรคผู้ถูกร้องไม่ได้จัดส่งแต่อย่างใด

ที่ผู้ถูกร้องอ้างว่า ไม่เคยได้รับหนังสือแจ้งให้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ จากผู้ร้อง และที่ไม่ได้จัดส่งเอกสารและหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุนในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ เป็นเพราะเอกสารสูญหายระหว่างการซ่อมแซม

ที่ทำการพรรค หรือระหว่างการขนย้ายเอกสารไปยังที่ทำการพรรคผู้ถูกร้องแห่งใหม่ เห็นว่าพรรคผู้ถูกร้อง อ่างลอย ๆ ไม่มีพยานหลักฐานใดสนับสนุนข้อต่อสู้ ยังไม่อาจรับฟังได้

คดีคงรับฟังได้โดยปราศจากข้อสงสัยว่า พรรคผู้ถูกร้องได้รับเงินสนับสนุน และจะต้องจัดทำรายงาน การใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง ตามมาตรา ๘๒ เมื่อผู้ร้องแจ้งให้พรรคผู้ถูกร้องชี้แจงการใช้จ่ายเงินไม่ถูกต้อง และให้จัดส่งเอกสารและ หลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินเพิ่มเติมหรือคืนเงินภายในเวลาที่กำหนด แต่พรรคผู้ถูกร้องมิได้รายงาน ให้ผู้ร้องทราบภายในเวลาที่กำหนดตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง จากนั้นในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ พรรคผู้ถูกร้องมิได้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนอีกกรณีหนึ่ง ตามมาตรา ๘๒

สำหรับในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ มีอีกกรณีหนึ่งที่พรรคผู้ถูกร้องมีหน้าที่ต้องจัดทำรายงาน การดำเนินกิจการของพรรค แจ้งให้ผู้ร้องทราบภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๕ ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แต่พรรคผู้ถูกร้องมิได้จัดส่งรายงานการดำเนินกิจการของพรรคในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ผู้ร้องได้แจ้งให้พรรค ผู้ถูกร้องดำเนินการจัดทำรายงานแล้ว พรรคผู้ถูกร้องมิได้จัดทำรายงานให้ผู้ร้องทราบ ตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง

ด้วยเหตุผลดังที่ได้วินิจฉัยข้างต้น จึงเห็นว่ามีเหตุยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ เนื่องจากไม่ดำเนินการ ตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง และมาตรา ๘๒

ประเด็นที่สอง คงมีปัญหาที่จะต้องวินิจฉัยว่าหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคจะต้องถูกตัดสิทธิ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ และถูกเพิกถอน สิทธิเลือกตั้งตามมาตรา ๙๘ หรือไม่

มาตรา ๙๗ ในกรณีที่พรรคการเมืองต้องยุบเพราะเหตุอันเนื่องมาจากการฝ่าฝืน มาตรา ๔๒ วรรคสอง หรือมาตรา ๘๒ หรือต้องยุบตามมาตรา ๙๔ ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหาร ของพรรคการเมืองที่ถูกยุบไป จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ทั้งนี้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่ วันที่พรรคการเมืองนั้นต้องยุบไป

มาตรา ๙๘ ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองใดเพราะเหตุอันเนื่องมาจากการฝ่าฝืนมาตรา ๘๒ หรือเหตุตามมาตรา ๙๔ และปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าหัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดมีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำดังกล่าวแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำดังกล่าว ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้น มีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่มิคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง

เห็นว่า มาตรา ๙๗ เป็นบทบัญญัติว่าด้วยผลของการฝ่าฝืนมาตรา ๔๒ วรรคสอง และมาตรา ๘๒ ศาลรัฐธรรมนูญจะต้องสั่งตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๙๗ คือ ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมืองที่ถูกยุบไป จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นมาใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งพรรคการเมืองขึ้นมาใหม่อีกไม่ได้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นต้องยุบไป สำหรับมาตรา ๙๘ บัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองเพราะเหตุอันเนื่องมาจากการฝ่าฝืนมาตรา ๘๒ และศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมือง จากข้อเท็จจริงที่พรรคผู้ถูกร้องรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง และมีได้รายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ เป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๘๒ จึงเป็นหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย ทั้งมิได้มีการแก้ไขให้ถูกต้องตามมาตรา ๙๘ จึงต้องสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้น มีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่มิคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง

ด้วยเหตุผลที่ได้วินิจฉัยมาแล้วจึงมีความเห็นว่า ให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๔๒ วรรคสอง และมาตรา ๘๒ กับตัดสิทธิหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องในการที่จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นมาใหม่อีกไม่ได้ และเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง มีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ และมาตรา ๙๘

นายบุรีรักษ์ มาประณีต

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน
ของ นายบุญส่ง กุลบุปผา ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๗ - ๘/๒๕๕๖

เรื่องพิจารณาที่ ๔๒/๒๕๕๕

เรื่องพิจารณาที่ ๔๖/๒๕๕๕

เรื่องพิจารณาที่ ๖๓/๒๕๕๕

วันที่ ๑๓ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๖

ประเด็นวินิจฉัย

ประเด็นที่หนึ่ง มีเหตุยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ เนื่องจากไม่ดำเนินการตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง และมาตรา ๘๒ หรือไม่
ประเด็นที่สอง หากพรรคผู้ถูกร้องถูกยุบ หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคจะต้องถูกตัดสิทธิ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ และถูกเพิกถอน สิทธิเลือกตั้งตามมาตรา ๙๘ หรือไม่

ความเห็น

ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้รวมพิจารณา เรื่องพิจารณาที่ ๔๒/๒๕๕๕ เรื่องพิจารณาที่ ๔๖/๒๕๕๕ และเรื่องพิจารณาที่ ๖๓/๒๕๕๕ เข้าด้วยกันเนื่องจากมีประเด็นเดียวกัน ทั้งนี้เพื่อความสะดวกในการพิจารณา และวินิจฉัย

ประเด็นที่หนึ่ง มีเหตุยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ เนื่องจากไม่ดำเนินการตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง และมาตรา ๘๒ หรือไม่
พิจารณาคำร้อง คำร้องเพิ่มเติม คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา และเอกสารประกอบแล้ว ข้อเท็จจริง รับฟังได้ว่า พรรคพลังแผ่นดินไทย (ผู้ถูกร้อง) ได้รับการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง ตามประกาศ นายทะเบียนพรรคการเมือง ลงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๙ ต่อมาได้มีการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรค เป็นจำนวนหลายครั้ง มีการเปลี่ยนแปลงชื่อพรรคเป็นพรรคอาสาสมัคร ตามประกาศนายทะเบียน พรรคการเมือง ลงวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๒ แล้วเปลี่ยนกลับมาเป็นชื่อพรรคพลังแผ่นดินไทยอีกครั้งหนึ่ง ตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง ลงวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๕ เกี่ยวกับประเด็นตามคำร้องทั้งสาม สรุปข้อเท็จจริงได้ ดังนี้

๑. ผู้ถูกร้องได้รับการจัดสรรเงินสนับสนุนตามโครงการและแผนงานจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๑ จำนวน ๖ แผนงาน ๖ โครงการ โดยกองทุนเบิกจ่ายให้เป็นเงินรวมทั้งสิ้น ๓๒๓,๘๗๐ บาท (สามแสนสองหมื่นสามพันแปดร้อยเจ็ดสิบบาทถ้วน) แบ่งเป็น ๔ งวด โดยมีหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องในขณะนั้น คือ นายมนตรี เศรษฐบุตร มีหนังสือถึงเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งตอบรับการได้รับเงินจำนวนดังกล่าวเรียบร้อยแล้วทั้ง ๔ งวด ต่อมาผู้ถูกร้องได้ส่งแบบรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ตามหนังสือของผู้ถูกร้อง ลงวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๔ ต่อผู้ร้อง และหนังสือของผู้ถูกร้อง ลงวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๕ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งชี้แจงว่าจะส่งเอกสารเพิ่มเติมกรณีการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ผู้ร้องได้มีหนังสือถึงผู้ถูกร้องจำนวน ๒ ฉบับ ตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ ลต (ทบพ.) ๐๔๐๒/๑๑๑๗๔ ลงวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๕๕ และที่ ลต (ทบพ.) ๐๔๐๒/๑๖๑๕๖ ลงวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๕ ชี้แจงผลการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ของผู้ถูกร้อง ซึ่งปรากฏว่าหลักฐานการใช้จ่ายเงินไม่ครบถ้วน จึงให้ผู้ถูกร้องส่งหลักฐานการใช้จ่ายเงินหรือให้ข้อมูลประกอบเพิ่มเติมแต่หากไม่สามารถดำเนินการดังกล่าวได้ ผู้ถูกร้องต้องคืนเงินสนับสนุนทั้งสิ้นจำนวน ๒๐๔,๗๖๐ บาท (สองแสนสี่พันเจ็ดร้อยหกสิบบาทถ้วน) โดยส่งหนังสือไปที่ เทอราคอตต้าเพลส ๑๕๘/๙ ซ.ลาดพร้าว ๑๐๗ ถนนลาดพร้าว แขวงคลองจั่น เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ ตามที่ผู้ถูกร้องเคยมีหนังสือแจ้งผู้ร้องกรณีย้ายที่ทำการพรรคมาอยู่ตามสถานที่ดังกล่าว ตามหนังสือผู้ถูกร้อง ลงวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๔ หนังสือของผู้ร้องฉบับแรกมีผู้รับลงชื่อ พร เป็นแม่บ้าน ส่วนฉบับที่สองไปรษณีย์คืนผู้ฝากระบุว่าย้ายไม่ทราบที่อยู่ใหม่ แต่ผู้ร้องก็ไม่ได้รับเอกสารเพิ่มเติมหรือการชี้แจงใด ๆ หรือคืนเงินตามจำนวนที่กำหนดแต่อย่างใด

๒. ผู้ถูกร้องได้รับการจัดสรรเงินสนับสนุนตามโครงการและแผนงานจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๑ จำนวน ๑๐ โครงการ โดยกองทุนเบิกจ่ายให้ผู้ถูกร้อง เป็นเงินรวมทั้งสิ้น ๖๕๑,๙๖๐ บาท (หกแสนห้าหมื่นหนึ่งพันเก้าร้อยหกสิบบาทถ้วน) แบ่งเป็นงวด ๆ และมีการตอบรับการได้รับเงินต่อเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง ต่อมาเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ได้มีหนังสือแจ้งเตือนผู้ถูกร้องให้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๕ จำนวน ๒ ฉบับ ตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ ลต ๐๔๐๒/ว ๗๘ ลงวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๕๕ ส่งไปที่เลขที่ ๔๓๖/๑๑ ซอยพหลโยธิน ๑๒ ถนนพหลโยธิน แขวงสามเสนใน กรุงเทพฯ แต่ไปรษณีย์ได้ส่งเอกสารกลับคืนระบุว่า ไม่มีผู้รับตามจำหน้า และตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ ลต ๐๔๐๒/ว ๒๕๙ ลงวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๕๕ ส่งไปที่เทอราคอตต้าเพลส ๑๕๘/๙ ซ.ลาดพร้าว ๑๐๗ ถนนลาดพร้าว แขวงคลองจั่น เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ มีผู้ลงชื่อรับเป็นแม่บ้าน แต่ผู้ถูกร้องก็ได้ดำเนินการใด ๆ ผู้ร้องจึงได้มีหนังสือที่ ลต (ทบพ.) ๐๔๐๒/๕๓๖๔ ลงวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๕๕ ถึงผู้ถูกร้อง ให้ส่งรายงานและเอกสารหลักฐานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ภายในวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๕ โดยส่งไป ๒ สถานที่ คือ เลขที่ ๓๕ ซอยพหลโยธิน ๒ ถนนพหลโยธิน แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพฯ มีผู้รับลงชื่อ สุรินทร์ บุญธรรม เป็นพนักงาน และเทอราคอตต้าเพลส ๑๕๘/๙ ซ.ลาดพร้าว ๑๐๗ ถนนลาดพร้าว แขวงคลองจั่น เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ มีผู้ลงชื่อรับเป็นแม่บ้าน ทั้งสองฉบับรับวันเดียวกันวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๕๕ แต่ผู้ร้องก็ไม่ได้รับรายงาน และเอกสารการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ จากผู้ถูกร้องแต่อย่างใด

๓. ผู้ร้องได้มีหนังสือที่ ลต (ทบพ.) ๐๔๐๑/ว ๑๐๒ ลงวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ แจ้งให้พรรคการเมืองทุกพรรคการเมืองที่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะต้องจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ จัดทำรายงานตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๒ และแจ้งให้ผู้ร้องทราบภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๕ และผู้ถูกร้องได้รับหนังสือดังกล่าวทางไปรษณีย์แล้วเมื่อวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ครบกำหนดที่ต้องรายงาน แต่ผู้ร้องยังไม่ได้รับรายงานจากผู้ถูกร้อง ผู้ร้องจึงมีหนังสือที่ ลต (ทบพ.) ๐๔๐๑/ว ๕๗๔ ลงวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๕๕ แจ้งให้ผู้ถูกร้องจัดทำรายงานและแจ้งต่อผู้ร้องภายในวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๕ ส่งไปที่เทอราคอตต้าเพลส ๑๕๘/๙ ซ.ลาดพร้าว ๑๐๗ ถนนลาดพร้าว แขวงคลองจั่น เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ มีผู้รับลงชื่อ พรทิพย์ เป็นแม่บ้าน รับเมื่อวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๕๕ แต่ผู้ร้องก็ไม่ได้รับรายงานการดำเนินกิจการของผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ แต่อย่างใด

๔. ผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาต่อศาลรัฐธรรมนูญ สรุปได้ว่า ผู้ถูกร้องไม่ได้รับหนังสือจากผู้ร้องทั้งกรณีให้รายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ และกรณีให้รายงานการดำเนินกิจการของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ผู้ร้องใช้สิทธิโดยไม่สุจริต

ปัญหาที่ต้องพิจารณามีว่า มีเหตุให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ ประกอบมาตรา ๘๒ หรือไม่

พิจารณาแล้ว เห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มีหลักการที่เกี่ยวกับการสนับสนุนพรรคการเมืองโดยรัฐ ซึ่งมีบทบัญญัติให้มีกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง เพื่อใช้เป็นทุนหมุนเวียนและใช้จ่ายในการสนับสนุนพรรคการเมืองและการดำเนินการอื่นใดที่เกี่ยวกับการพัฒนาพรรคการเมืองตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดและกำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจหน้าที่ในการจัดสรรเงินสนับสนุนแก่พรรคการเมืองควบคุมดูแลการใช้จ่ายเงินทุนหมุนเวียนและพัฒนาพรรคการเมืองโดยมาตรา ๘๑ กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจกำหนดให้พรรคการเมืองได้รับการสนับสนุนเกี่ยวกับค่าไปรษณียากร ค่าโทรศัพท์หรือค่าโทรคมนาคมอื่น การจัดพิมพ์เอกสารเผยแพร่ของพรรคการเมือง ค่าเช่าสำนักงานพรรคการเมือง หรือสาขาพรรคการเมือง ค่าสาธารณูปโภค ค่าเช่าสถานที่จัดประชุมใหญ่พรรคการเมือง หรือจัดประชุมใหญ่สาขาพรรคการเมือง หรือเพื่อการหาเสียงเลือกตั้งหรือการอื่นเพื่อให้พรรคการเมืองสามารถดำเนินกิจกรรมทางการเมืองอย่างเท่าเทียมกันตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นสมควรและเพื่อเป็นการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินดังกล่าว มาตรา ๘๒ บัญญัติให้พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ และจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป ผู้ถูกร้องได้รับการจัดสรรเงินสนับสนุนตามโครงการและแผนงานจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง จำนวน ๒ ปี คือ ปี พ.ศ. ๒๕๕๓ จำนวน ๓๒๓,๘๗๐ บาท และปี พ.ศ. ๒๕๕๔ จำนวน ๖๕๑,๙๖๐ บาท ซึ่งแยกพิจารณาได้ว่า ผู้ถูกร้องได้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งตามหนังสือของผู้ถูกร้องลงวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๔ แต่เอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินไม่ครบถ้วน กล่าวคือ ไม่มีใบสำคัญการจ่ายเงินค่าพาหนะเดินทางของสมาชิกพรรคต่างจังหวัด ไม่มีใบสำคัญการรับเงินค่าจ้างบุคลากรตำแหน่งเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี

ตั้งแต่เดือนมกราคมถึงธันวาคม ๒๕๕๓ หลักฐานการรับเงินค่าตอบแทนวิทยากรไม่ถูกต้อง ซึ่งผู้ถูกร้อง ได้เคยมีหนังสือลงวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๕ ชี้แจงว่าจะส่งเอกสารเพิ่มเติมแต่ก็ยังไม่ได้ดำเนินการแก้ไข รายงานการใช้จ่ายเงินดังกล่าวให้ถูกต้องตามความเป็นจริงแต่อย่างใด แม้ว่าผู้ร้องจะได้มีหนังสือสั่งให้ผู้ถูกร้อง ส่งหลักฐานการใช้จ่ายเงินหรือให้ข้อมูลประกอบเพิ่มเติมและหากไม่สามารถดำเนินการดังกล่าวได้ให้คืนเงิน จำนวน ๒๐๔,๗๖๐ บาท ภายในระยะเวลาที่กำหนดแล้วก็ตามแต่ผู้ถูกร้องก็ยังมีได้ดำเนินการใด ๆ ดังนี้ เมื่อผู้ถูกร้องได้จัดทำโครงการและแผนงานเพื่อขอรับการจัดสรรเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนา พรรคการเมือง ซึ่งกองทุนดังกล่าวจัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนการจัดตั้งพรรคการเมือง ในการสร้างเจตนารมณ์ทางการเมืองของประชาชนและเพื่อดำเนินกิจกรรมในทางการเมืองให้เป็นไปตามเจตนารมณ์นั้นตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รวมทั้งสนับสนุนการพัฒนาพรรคการเมืองและได้รับเงินสนับสนุนจากกองทุนไปดำเนินการตามโครงการ และแผนงานแล้ว ผู้ถูกร้องจะต้องใช้จ่ายเงินให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและเป็นไปตามโครงการ แผนงาน และวัตถุประสงค์ของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง โดยหลักการของการใช้จ่ายเงิน จะต้องมียุทธศาสตร์การรับการเงินเพื่อเป็นหลักฐานประกอบในการตรวจสอบขององค์กรที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น เมื่อมีการกล่าวอ้างว่ามีการใช้จ่ายเงินเป็นค่าใช้จ่ายต่าง ๆ จะต้องมีหลักฐานเป็นใบเสร็จรับเงิน หรือหลักฐานเป็นหนังสือแสดงรายการที่ใช้จ่ายเงิน จำนวนเงิน และมีการลงลายมือชื่อของผู้รับเงิน เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ในการดำเนินการตามโครงการและแผนงานของผู้ถูกร้องไม่มีใบสำคัญ การจ่ายเงินค่าพาหนะเดินทางของสมาชิกพรรคในต่างจังหวัด ไม่มีใบสำคัญการรับเงินค่าจ้างบุคลากร และหลักฐานการรับเงินค่าตอบแทนวิทยากรไม่ถูกต้อง การจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของผู้ถูกร้อง ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ จึงไม่ถูกต้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ สำหรับกรณีการไม่จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมือง ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ นั้น ผู้ถูกร้องอ้างว่าไม่ได้รับหนังสือแจ้งจากผู้ร้อง เห็นว่า ผู้ถูกร้องได้มีหนังสือ แจ้งผู้ร้องกรณีย้ายที่ทำการพรรคมาอยู่ที่เลขที่ ๑๕๘/๙ เทอราคอตต้าเพลส ซ.ลาดพร้าว ๑๐๗ ถนนลาดพร้าว แขวงคลองจั่น เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ ตามหนังสือผู้ถูกร้องลงวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ซึ่งตามข้อเท็จจริง ผู้ถูกร้องก็ได้ส่งหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องจัดทำรายงานดังกล่าว ส่งไปยังที่อยู่ตามที่ผู้ถูกร้องได้แจ้งไว้ กับเจ้าหน้าที่แล้ว และการที่มีผู้ลงชื่อรับหนังสือไว้ ผู้นั้นย่อมต้องทราบว่ามีผู้รับตามเจ้าหน้าที่ในสถานที่นั้น

และผู้ร้องส่งหนังสือไปยังสถานที่ดังกล่าวจำนวนหลายฉบับและมีผู้ลงชื่อรับไว้ การกล่าวอ้างว่าไม่ได้รับหนังสือเลย จึงยอมรับฟังไม่ได้ อีกประการหนึ่งผู้ถูกร้องเคยจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ และยื่นให้กับผู้ร้องมาแล้ว ผู้ถูกร้องย่อมต้องทราบว่าตนเองมีหน้าที่ที่จะต้องจัดทำรายงานดังกล่าวในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ การที่ผู้ถูกร้องไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ที่จะต้องกระทำและกล่าวอ้างว่าไม่ทราบเพราะไม่ได้รับหนังสือจากผู้ร้อง จึงไม่มีเหตุผลที่รับฟังได้ และเมื่อผู้ร้องสั่งให้ผู้ถูกร้องแก้ไขความไม่ถูกต้องของรายงานการใช้จ่ายเงินของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ และให้รายงานการใช้จ่ายเงินของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ภายในเวลาที่กำหนดแล้ว ผู้ถูกร้องมิได้ดำเนินการโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร กรณีจึงมีเหตุให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๓ ประกอบมาตรา ๘๒ ได้

ปัญหาที่ต้องพิจารณาต่อไปมีว่า มีเหตุให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๓ ประกอบมาตรา ๔๒ วรรคสอง หรือไม่

พิจารณาแล้ว เห็นว่า ผู้ถูกร้องได้รับการจัดตั้งพรรคการเมืองตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง ลงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๙ กรณีของผู้ถูกร้องจึงอยู่ในหลักเกณฑ์ที่ต้องดำเนินการจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนดและแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปี ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องไม่ได้จัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ จัดส่งให้ผู้ร้องภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๕ และผู้ร้องมีหนังสือสั่งให้ผู้ถูกร้องรายงานภายในระยะเวลาที่กำหนด เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาแล้วผู้ถูกร้องก็ยังมีได้รายงานให้ผู้ร้องทราบกรณีของผู้ถูกร้องเป็นพรรคการเมืองที่จัดตั้งมาเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๕ ปี ผู้ถูกร้องย่อมต้องรู้ถึงหน้าที่ในการจัดทำรายงานดังกล่าวเพราะเมื่อผู้ถูกร้องจัดตั้งขึ้นเกินกว่าเก้าสิบวันนับถึงวันสิ้นปีปฏิทิน ผู้ถูกร้องมีหน้าที่ต้องรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีที่ผ่านมา ซึ่งผู้ถูกร้องย่อมจะต้องเคยจัดทำรายงานเช่นนี้มาแล้วในรอบปีต่าง ๆ ที่ผ่านมา กรณีที่ผู้ถูกร้องกล่าวอ้างว่าไม่ได้รับหนังสือแจ้งจากผู้ร้องก็รับฟังไม่ได้ดังได้วินิจฉัยไว้แล้ว จึงเห็นว่าผู้ถูกร้องได้ทราบหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดทำรายงานการดำเนินกิจการดังกล่าวแล้วแต่มิได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด และเมื่อผู้ร้องได้แจ้งให้ดำเนินการ

แต่ไม่ดำเนินการภายในระยะเวลาที่กำหนดโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร กรณีจึงมีเหตุให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ ประกอบ มาตรา ๔๒ วรรคสองได้

นอกจากนี้การดำเนินการของผู้ร้องเป็นการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งเป็นกรณีที่มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายกำหนดหน้าที่และให้อำนาจผู้ร้อง ดำเนินการ กรณีจึงมิใช่เป็นการใช้สิทธิโดยไม่สุจริต

ประเด็นที่สอง หากพรรคผู้ถูกร้องถูกยุบ หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง จะต้องถูกตัดสิทธิตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ และถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งตามมาตรา ๙๘ หรือไม่

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ บัญญัติว่า “ในกรณีที่พรรคการเมืองต้องยุบเพราะเหตุอันเนื่องมาจากการฝ่าฝืนมาตรา ๔๒ วรรคสอง หรือมาตรา ๘๒ หรือต้องยุบตามมาตรา ๙๔ ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมืองที่ถูกยุบไป จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วม ในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ทั้งนี้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้น ต้องยุบไป” มาตรา ๙๘ บัญญัติว่า “ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองใดเพราะเหตุ อันเนื่องมาจากการฝ่าฝืนมาตรา ๘๒ หรือเหตุตามมาตรา ๙๔ และปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า หัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดมีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำความผิดแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำความผิด ให้ศาลรัฐธรรมนูญ สั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้น มีกำหนดเวลาห้าปี นับแต่วันที่มิคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง” และมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ให้คณะกรรมการ บริหารพรรคการเมืองมีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหารการเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด อันอาจคำนวณเป็นเงินได้ของพรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมือง ตลอดจนจัดให้มีการทำบัญชี ตามมาตรา ๔๕ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง”

พิจารณาแล้ว เห็นว่า การใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองตามที่ได้รับจากกองทุน เพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองของผู้ถูกร้องเป็นเรื่องสำคัญที่เกี่ยวกับการบริหารการเงินและควรต้องอยู่

ในความรับผิดชอบของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง เมื่อพรรคผู้ถูกร้องมีการรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ และไม่รายงานการดำเนินกิจการของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ อันเป็นเหตุให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ทำให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้องจะจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ และไม่รายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่า กรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องมีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยปละละเลยให้มีการใช้จ่ายเงินของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองโดยไม่ถูกต้องจนเป็นผลให้ผู้ถูกร้องไม่สามารถดำเนินการจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ให้ถูกต้องได้ หรือปล่อยปละละเลยจนเป็นผลให้ไม่มีการจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ กรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องดังกล่าว คือ คณะกรรมการบริหารพรรคตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคและกรรมการบริหารพรรคอาสาสมัคร ลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๓ และตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคอาสาสมัคร ลงวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๔ (ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็นพรรคพลังแผ่นดินไทย ตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง ลงวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๕) ดังนั้น จึงมีความเห็นให้ตัดสิทธิหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้องเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ และเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องดังกล่าวเป็นเวลาห้าปี นับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๘

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงมีความเห็น ดังนี้

๑. ให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ ประกอบมาตรา ๔๒ วรรคสอง และมาตรา ๘๒
๒. ตัดสิทธิหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้อง ตามมาตรา ๙๗ และให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง

ลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๓ และประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง ลงวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๔ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่มิคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๘

นายบุญส่ง กุลบุปผา

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน
ของ นายสุพจน์ ไข่มุกด์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๗ - ๙/๒๕๕๖

เรื่องพิจารณาที่ ๔๒/๒๕๕๕

เรื่องพิจารณาที่ ๔๖/๒๕๕๕

เรื่องพิจารณาที่ ๖๓/๒๕๕๕

วันที่ ๑๓ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๖

ประเด็นวินิจฉัย

๑) มีเหตุยกพรรคพลังแผ่นดินไทย (พรรคอาสาสมัคร) ผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ เนื่องจากไม่ดำเนินการตามมาตรา ๘๒ และมาตรา ๔๒ วรรคสอง หรือไม่ และ

๒) มีเหตุที่จะสั่งให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้อง ห้ามจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ ได้หรือไม่ และมีเหตุที่จะสั่งให้หัวหน้าพรรคหรือกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่มีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำความผิดแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำความผิดถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง มีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามมาตรา ๙๘ หรือไม่

ความเห็น

ประเด็นที่หนึ่ง มีเหตุยกพรรคพลังแผ่นดินไทย (พรรคอาสาสมัคร) ผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ เนื่องจากไม่ดำเนินการตามมาตรา ๘๒ และมาตรา ๔๒ วรรคสอง หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า พรรคผู้ถูกร้องได้รับจดแจ้งการจัดตั้งเป็นพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๙ ซึ่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๓๕

บัญญัติให้พรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ เป็นพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ พรรคผู้ถูกร้อง จึงมีหน้าที่ต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริง ตามมาตรา ๘๒ ที่บัญญัติว่า “พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่ บัญญัติไว้ในส่วนนี้ และส่วนที่ ๕ การใช้จ่ายของพรรคการเมือง และจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุน ของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป และให้นำความในมาตรา ๔๒ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม” และจัดทำรายงานการดำเนินงานของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริง ตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด และแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปี ตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง ที่บัญญัติว่า “เมื่อครบระยะเวลาการรายงานตามวรรคหนึ่งแล้ว หากพรรคการเมืองใด ยังไม่ได้รายงาน ให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้หัวหน้าพรรคการเมืองรายงานภายในระยะเวลาที่กำหนด ถ้าพ้นกำหนดระยะเวลาแล้วยังมิได้รายงานโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบ ของคณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการเพื่อให้มีการยุบพรรคการเมืองนั้น”

ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ พรรคผู้ถูกร้องจึงมีหน้าที่ต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุน ของพรรคให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง ทราบภายในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๔ ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า พรรคผู้ถูกร้องได้ยื่นรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้อง ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ แต่ผู้ร้องตรวจสอบพบว่า เอกสารและหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินดังกล่าว ไม่ครบถ้วน ผู้ร้องจึงอาศัยอำนาจตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แจ้งให้พรรคผู้ถูกร้องชี้แจงพร้อมให้จัดส่งเอกสาร และหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินเพิ่มเติม หรือคืนเงินภายในเวลาที่ผู้ร้องกำหนด แต่เมื่อครบกำหนด พรรคผู้ถูกร้องก็ยังไม่ได้ชี้แจงเหตุผลและไม่จัดส่งเอกสารและหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเพิ่มเติม ให้ครบถ้วนตามที่ให้ดำเนินการ

นอกจากนี้ ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ผู้ร้องก็ได้มีหนังสือแจ้งให้พรรคผู้ถูกร้องจัดทำรายงาน การใช้จ่ายเงินสนับสนุนในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๕ แต่เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด พรรคผู้ถูกร้องก็ไม่ได้จัดส่งรายงาน

การใช้จ่ายเงินสนับสนุนในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ผู้ร้องจึงอาศัยอำนาจตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แจ้งให้พรรคผู้ถูกร้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ภายในเวลาที่ผู้ร้องกำหนด แต่เมื่อครบกำหนด ผู้ร้องก็ยังไม่ได้รับรายงานการใช้จ่ายเงินที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ จากพรรคผู้ถูกร้อง แต่อย่างไร

ในส่วนการจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติว่า “ให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด และแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปีเพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ เว้นแต่พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นยังไม่ถึงเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน” ผู้ร้องได้มีหนังสือแจ้งให้พรรคผู้ถูกร้องจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อผู้ร้องภายในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๕ แต่เมื่อครบระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด พรรคผู้ถูกร้องก็ไม่ได้จัดส่งรายงานการดำเนินกิจการของพรรคในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้กับผู้ร้อง แม้ผู้ร้องจะอาศัยอำนาจตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แจ้งให้พรรคผู้ถูกร้องจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ภายในเวลาที่ผู้ร้องกำหนดอีก แต่พรรคผู้ถูกร้องก็ไม่ได้รายงานการดำเนินกิจการของพรรคในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้กับผู้ร้องแต่อย่างใด เช่นกัน

กรณีที่พรรคผู้ถูกร้องได้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา และยื่นคำแถลงการณ์ปิดคดี โดยกล่าวอ้างว่าพรรคไม่เคยได้รับหนังสือแจ้งให้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ หรือหนังสือแจ้งให้พรรคผู้ถูกร้องจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ จากผู้ร้อง ซึ่งหากได้รับหนังสือแจ้งดังกล่าวพรรคผู้ถูกร้องก็ต้องดำเนินการจัดทำอย่างแน่นอน สำหรับรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ นั้น พรรคผู้ถูกร้องได้จัดส่งให้ผู้ร้องครบถ้วนแล้ว ในส่วนเอกสารใดที่ไม่ได้จัดส่งเป็นเพราะเอกสารดังกล่าวได้สูญหายระหว่างการซ่อมแซมที่ทำการพรรค หรือระหว่างการขนย้ายเอกสารไปยังที่ทำการพรรคผู้ถูกร้องแห่งใหม่ เห็นว่า เมื่อกฎหมายกำหนดให้พรรคผู้ถูกร้องมีหน้าที่ต้องดำเนินการจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ และในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และแจ้งต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในระยะเวลาตามที่กฎหมายกำหนด แต่พรรคผู้ถูกร้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนในรอบปี

พ.ศ. ๒๕๕๓ ไม่ครบถ้วน และไม่จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง อีกทั้งไม่ได้ยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในระยะเวลาตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ กำหนด และพรรคผู้ถูกร้องก็ไม่ได้จัดทำรายงานการดำเนินงานกิจการในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อผู้ร้องภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดอีกเช่นกัน กรณีจึงถือได้ว่า เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาให้รายงานแล้วยังมีได้รายงานโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง ซึ่งมาตรา ๙๓ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในกรณีที่พรรคการเมืองใดมีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมืองแต่พรรคการเมืองนั้น ยังมีสมาชิกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอยู่ หรือในกรณีที่พรรคการเมืองใดไม่ดำเนินการให้เป็นไปตาม มาตรา ๔๒ วรรคสอง หรือมาตรา ๘๒ ให้ยุบพรรคการเมืองนั้น” ดังนั้น เมื่อความปรากฏต่อผู้ร้องว่า พรรคผู้ถูกร้องมีเหตุตามมาตรา ๙๓ วรรคหนึ่ง และผู้ร้องโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อผู้ร้อง เมื่อได้พิจารณาแล้วเห็นว่า มีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคผู้ถูกร้องจริง กรณีจึงมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องได้ตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ วรรคสอง

ประเด็นที่สอง มีเหตุที่จะสั่งให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้อง ห้ามจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วม ในการจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่ง ให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ ได้หรือไม่ และมีเหตุที่จะสั่งให้หัวหน้าพรรคหรือกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่มีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำดังกล่าวแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำดังกล่าว ถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามมาตรา ๙๘ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ บัญญัติว่า “ในกรณีที่พรรคการเมืองต้องยุบเพราะเหตุอันเนื่องมาจากการฝ่าฝืนมาตรา ๔๒ วรรคสอง หรือมาตรา ๘๒ หรือต้องยุบตามมาตรา ๙๔ ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหาร ของพรรคการเมืองที่ถูกยุบไป จะจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง

หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ทั้งนี้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นต้องยุบไป” บทบัญญัติดังกล่าวเป็นบทบัญญัติว่าด้วยผลของการฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมาย ซึ่งมีได้ให้อำนาจแก่ศาลรัฐธรรมนูญที่จะสั่งเป็นอย่างอื่น เมื่อมีเหตุให้พรรคการเมืองผู้ถูกร้องต้องยุบไปด้วยเหตุที่ฝ่าฝืนมาตรา ๔๒ วรรคสอง และมาตรา ๘๒ แล้ว ศาลรัฐธรรมนูญต้องสั่งห้ามมิให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมืองที่ถูกยุบไปจะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ทั้งนี้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นต้องยุบ ดังนั้น ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารพรรค ตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคและกรรมการบริหารพรรคอาสาสมัครภูมิ ฉบับลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๓ และประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคอาสาสมัครภูมิ ฉบับลงวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๔ จึงถูกตัดสิทธิมิให้จัดแจ้งการจัดตั้งพรรคหรือเป็นกรรมการบริหารพรรค หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่ตามมาตรา ๘๗

นอกจากนี้ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๘ ยังได้บัญญัติว่า “ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองใดเพราะเหตุอันเนื่องมาจากการฝ่าฝืนมาตรา ๘๒ หรือเหตุตามมาตรา ๘๔ และปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าหัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดมีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำความผิดแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำความผิด ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้น มีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่มิให้คำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง” เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า พรรคผู้ถูกร้องรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ไม่ครบถ้วน และไม่รายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ โดยไม่มีเหตุผลอันสมควรตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ ประกอบมาตรา ๔๒ วรรคสอง กรณีจึงถือได้ว่า หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง ตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคและกรรมการบริหารพรรคอาสาสมัครภูมิ ฉบับลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๓ และประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคอาสาสมัครภูมิ ฉบับลงวันที่

๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๕ ซึ่งเป็นหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคของพรรคผู้ถูกร้องในช่วงที่ได้กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดต้องถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาห้าปี นับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามมาตรา ๘๘

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๓ ประกอบมาตรา ๔๒ วรรคสอง และมาตรา ๘๒ และห้ามมิให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้องจะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๗ และเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง มีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๘

นายสุพจน์ ไข่มุกด์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน
ของ นายอุดมศักดิ์ นิติมนตรี ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๗ - ๙/๒๕๕๖

เรื่องพิจารณาที่ ๔๒/๒๕๕๕

เรื่องพิจารณาที่ ๔๖/๒๕๕๕

เรื่องพิจารณาที่ ๖๓/๒๕๕๕

วันที่ ๑๓ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๖

ประเด็นวินิจฉัย ตามคำร้องทั้งสามมีประเด็นต้องวินิจฉัย ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง พรรคพลังแผ่นดินไทย (พรรคอาสาสมัคร) ผู้ถูกร้อง มีเหตุให้ต้องยุบพรรค ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ เนื่องจากไม่ดำเนินการตาม มาตรา ๔๒ วรรคสอง และมาตรา ๘๒ หรือไม่

ประเด็นที่สอง หากพรรคการเมืองผู้ถูกร้องถูกยุบ หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรค จะต้องถูกตัดสิทธิตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ และถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง ตามมาตรา ๙๘ หรือไม่

ความเห็น

ผู้ร้องได้รับจดแจ้งการจัดตั้งให้พรรคผู้ถูกร้องเป็นพรรคการเมืองเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๙ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ต่อมาได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๐ และให้พรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ เป็นพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๓๕ วรรคหนึ่ง

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้กำหนดวิธีการจัดตั้งพรรคการเมือง การดำเนินกิจการพรรคการเมือง การเงินและการสนับสนุนพรรคการเมือง ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินกิจการพรรคการเมืองเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ และดำเนินกิจกรรมทางการเมืองอย่างต่อเนื่อง

โดยมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง ในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนพรรคการเมืองกำหนด และแจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปี เพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ เว้นแต่พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นยังไม่ถึงเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน และวรรคสอง บัญญัติว่า เมื่อครบระยะเวลาการรายงานตามวรรคหนึ่งแล้ว หากพรรคการเมืองใดยังไม่ได้รายงาน ให้นายทะเบียน พรรคการเมืองมีอำนาจสั่งให้หัวหน้าพรรคการเมืองรายงานภายในระยะเวลาที่กำหนด ถ้าพ้นกำหนด ระยะเวลาแล้วยังมิได้รายงานโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรให้นายทะเบียนพรรคการเมืองโดยความเห็นชอบ ของคณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการเพื่อให้มีการยุบพรรคการเมืองนั้น ส่วนมาตรา ๘๒ บัญญัติให้ พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในส่วนนี้ และส่วนที่ ๕ การใช้จ่ายของพรรคการเมือง และจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมือง ในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป และให้นำความในมาตรา ๔๒ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม หากพรรคการเมืองใดไม่ดำเนินการ ให้เป็นไปตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง หรือมาตรา ๘๒ ให้นายทะเบียนพรรคการเมืองโดยความเห็นชอบ ของคณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่าเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของ นายทะเบียนพรรคการเมือง ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น ตามมาตรา ๘๓ และห้ามผู้ซึ่ง เคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมืองที่ถูกยุบไป จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ทั้งนี้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นต้องยุบไป ตามมาตรา ๘๗ นอกจากนี้มาตรา ๘๘ ยังบัญญัติว่า ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองใดเพราะเหตุอันเนื่องมาจากการฝ่าฝืน มาตรา ๘๒ และปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าหัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใด มีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบการกระทำดังกล่าวแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไข การกระทำดังกล่าว ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการ บริหารพรรคการเมืองนั้น มีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่คำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง

กรณีจึงมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยเบื้องต้นว่า นายทะเบียนพรรคการเมือง (ผู้ร้อง) ยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้อง ขอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ วรรคสอง หรือไม่ เห็นว่า กรณีตามคำร้องทั้งสามคำร้องผู้ร้องโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ตามความปรากฏต่อผู้ร้อง กรณีจึงขอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ วรรคสอง

ประเด็นพิจารณาว่ามีเหตุยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ เนื่องจากไม่ดำเนินการตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง และมาตรา ๘๒ หรือไม่ ซึ่งมีประเด็นพิจารณา ๒ กรณี คือ

กรณีที่หนึ่ง มีเหตุยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ เนื่องจากไม่ดำเนินการตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง หรือไม่

ในประเด็นนี้ข้อเท็จจริงสรุปได้ว่า ผู้ร้องได้มีหนังสือที่ ลต (ทบพ.) ๑๔๐๑/ว ๑๐๒ ลงวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ แจ้งให้พรรคผู้ถูกร้องรายงานการดำเนินการของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ผู้ถูกร้องได้รับหนังสือดังกล่าวเมื่อวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ เมื่อครบระยะเวลาที่ต้องรายงานภายในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๕ ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แล้ว ผู้ถูกร้องมิได้ดำเนินการแต่อย่างใด ผู้ร้องจึงอาศัยอำนาจตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง มีหนังสือที่ ลต (ทบพ.) ๑๔๐๑/ว ๕๗๔ ลงวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ให้ผู้ถูกร้องรายงานการดำเนินการของพรรคในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ภายในวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๕ เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาตามที่ผู้ร้องกำหนด ผู้ถูกร้องมิได้รายงานการดำเนินการของพรรคผู้ถูกร้องแต่อย่างใด

กรณีที่ผู้ถูกร้องโต้แย้งว่า ผู้ถูกร้องมิได้รับหนังสือของผู้ร้องดังกล่าวข้างต้น เนื่องจากผู้ร้องมิได้ส่งไปยังที่ทำการพรรคผู้ถูกร้องตามกฎหมาย ซึ่งได้มีการแจ้งการย้ายให้ทราบแล้ว อีกทั้งผู้รับเอกสารมิใช่พนักงานหรือบุคคลในพรรคผู้ถูกร้อง นั้น เห็นว่า การที่ผู้ถูกร้องอ้างว่ามิได้รับหนังสือที่แจ้งให้ผู้ถูกร้องรายงานการดำเนินการของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ภายในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๕ และผู้ร้องได้มีหนังสือฉบับลงวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๕๕ แจ้งให้รายงานการดำเนินการพรรคผู้ถูกร้องภายในวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๕ อีกครั้งหนึ่ง และมีบุคคลที่ทำงานในที่ทำการของพรรคผู้ถูกร้องรับไว้ ถือได้ว่าการส่งเอกสารของผู้ร้องขอบด้วยกฎหมายแล้ว ประกอบกับผู้ถูกร้องมีหน้าที่ตามกฎหมายจะต้องรายงานการดำเนินการของพรรคผู้ถูกร้อง ข้อโต้แย้งของผู้ถูกร้องฟังไม่ขึ้น

เมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๒ แล้ว เห็นว่า บทบัญญัติดังกล่าวเป็นมาตรการบังคับให้พรรคการเมืองที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมืองแล้วต้องจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีที่ผ่านมาแล้ว แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองภายในเดือนมีนาคมของทุกปี การที่ผู้ถูกร้องมิได้รายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ตามที่กฎหมายกำหนด จึงเป็นการกระทำความผิดเป็นการฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติมาตรา ๔๒ วรรคสอง กรณีดังกล่าวจึงมีเหตุให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๓ วรรคสอง

กรณีที่สอง มีเหตุยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๓ เนื่องจากไม่ดำเนินการตามมาตรา ๘๒ หรือไม่

ในประเด็นนี้ข้อเท็จจริงสรุปได้ว่า พรรคผู้ถูกร้องได้รับจัดสรรเงินสนับสนุนตามโครงการและแผนงานจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ จำนวน ๖ แผนงาน ๖ โครงการ เป็นเงิน ๓๔๐,๖๔๐ บาท (สามแสนสี่หมื่นหกร้อยสี่สิบบาทถ้วน) โดยกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองเบิกจ่ายเงินให้กับผู้ถูกร้องแล้ว จำนวน ๔ งวด รวมเป็นเงิน ๓๒๓,๘๗๐ บาท (สามแสนสองหมื่นสามพันแปดร้อยเจ็ดสิบบาทถ้วน) ผู้ถูกร้องได้รายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ ซึ่งผู้ถูกร้องดำเนินการจำนวน ๕ โครงการ เป็นเงิน ๓๑๘,๕๖๐ บาท (สามแสนหนึ่งหมื่นแปดพันห้าร้อยหกสิบบาทถ้วน) และส่งคืนเหลือจ่ายพร้อมดอกเบี้ยเป็นเงิน ๕,๓๕๓.๖๗ บาท (ห้าพันสามร้อยห้าสิบบาทหกสิบเจ็ดสตางค์) ต่อมาสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งตรวจสอบพบว่าผู้ถูกร้องส่งเอกสารประกอบค่าใช้จ่ายไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง ผู้ร้องจึงมีหนังสือที่ ลต (ทบพ.) ๐๔๐๒/๑๑๑๗๔ ลงวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๕๕ แจ้งให้ผู้ถูกร้องจัดส่งเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุนพรรคเพิ่มเติม และ/หรือคืนเงินที่มีการใช้จ่ายไม่ถูกต้องภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือซึ่งผู้ถูกร้องได้รับหนังสือดังกล่าวเมื่อวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๕๕ แต่เมื่อครบกำหนดระยะเวลา ยังมิได้จัดส่งเอกสารแต่อย่างใด

ต่อมาผู้ร้องได้มีหนังสือที่ ลต (ทบพ.) ๐๔๐๒/๑๖๑๕๖ ลงวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๕ แจ้งผู้ถูกร้องให้จัดส่งเอกสารการใช้จ่ายเงินสนับสนุนพรรคผู้ถูกร้อง หรือชี้แจงภายใน ๑๕ วัน นับตั้งแต่วันที่ได้รับ

หนังสือแจ้งแต่ไม่สามารถส่งได้ และเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประสานหลายครั้งก็ยังไม่สามารถติดต่อได้ ผู้ร้องจึงอาศัยอำนาจตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องจัดส่งเอกสารหลักฐานการใช้จ่ายหรือให้ข้อมูลประกอบการชี้แจงภายใน ๑๕ วันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแต่ไม่สามารถติดต่อได้ จึงเป็นกรณีที่พรรคผู้ถูกร้องไม่จัดส่งเอกสารหลักฐานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒

นอกจากนี้ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ คณะกรรมการการเลือกตั้งมีมติเห็นชอบอนุมัติแผนการดำเนินงานของพรรคผู้ถูกร้องประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๔ วงเงิน ๖๕๑,๙๖๐ บาท (หกแสนห้าหมื่นหนึ่งพันเก้าร้อยหกสิบบาทถ้วน) และผู้ถูกร้องได้เบิกจ่ายเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง จำนวน ๔ งวด เป็นเงินรวม ๖๕๑,๙๖๐ บาท (หกแสนห้าหมื่นหนึ่งพันเก้าร้อยหกสิบบาทถ้วน) สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีหนังสือที่ ลต ๐๔๐๒/ว ๗๘ ลงวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๕๕ แจ้งผู้ถูกร้องให้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๕ แต่ผู้ถูกร้องไม่ได้รับเอกสารดังกล่าว ต่อมาคณะกรรมการการเลือกตั้งมีหนังสือที่ ลต ๐๔๐๒/ว ๒๕๙ ลงวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๕๕ ส่งไปยังสถานที่ที่พรรคผู้ถูกร้องได้แจ้งไว้ตามหนังสือที่ อ.ส.ม. ๐๒๓/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ผู้ถูกร้องได้รับหนังสือเมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๕๕ แต่เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาตามที่กฎหมายกำหนด ผู้ถูกร้องมิได้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริงแต่อย่างใด ผู้ร้องจึงอาศัยอำนาจตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง มีหนังสือที่ ลต (ทบพ.) ๐๔๐๒/๕๓๖๔ ลงวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๕๕ ไปยังสถานที่ที่พรรคผู้ถูกร้องแจ้งไว้แล้วให้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ พร้อมหลักฐานส่งไปยังผู้ร้องภายในวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๕ ผู้ถูกร้องได้รับเอกสารดังกล่าวเมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๕๕ เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาตามที่ผู้ร้องกำหนด ผู้ถูกร้องมิได้จัดส่งรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔

จากข้อเท็จจริงดังกล่าวข้างต้นพิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ถูกร้องได้รับจัดสรรเงินสนับสนุนตามโครงการและแผนงานจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๑ และได้รายงานการใช้จ่ายเงิน

สนับสนุนพรรคการเมืองจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ เมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๕๔ แต่จากการตรวจสอบของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งปรากฏว่าผู้ถูกร้อง ส่งเอกสารประกอบรายงานการใช้จ่ายเงินไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง จึงถือได้ว่ายังมิได้รายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง นอกจากนี้ผู้ถูกร้องได้รับจัดสรรเงินสนับสนุนตามโครงการและแผนงานจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ แต่ผู้ถูกร้องไม่ได้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งแต่อย่างใด การกระทำของผู้ถูกร้องดังกล่าวจึงเป็นการกระทำอันฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติมาตรา ๘๒ กรณีจึงมีเหตุให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ วรรคสอง

มีประเด็นที่ต้องพิจารณาต่อไปว่า หากพรรคผู้ถูกร้องถูกยุบ หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคต้องถูกตัดสิทธิ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ และถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งตามมาตรา ๙๘ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีที่พรรคการเมืองต้องยุบเพราะเหตุอันเนื่องมาจากการฝ่าฝืนมาตรา ๘๒ และมาตรา ๘๒ วรรคสอง ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคจะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองถูกยุบไป ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ นั้น บทบัญญัติดังกล่าวมิได้ให้อำนาจแก่ศาลรัฐธรรมนูญที่จะสั่งเป็นอย่างอื่น ศาลรัฐธรรมนูญต้องสั่งให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคการเมืองที่ถูกยุบไปจะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองถูกยุบไป ซึ่งกรรมการบริหารพรรคของผู้ถูกร้องที่อยู่ในบทบังคับตามมาตรา ๙๗ ได้แก่ กรรมการบริหารพรรคตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคอาสามาตุภูมิ ลงวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๔

ส่วนกรณีที่หัวหน้าพรรคหรือกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องผู้มีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยให้พลละเลย หรือทราบถึงการกระทำอันฝ่าฝืนมาตรา ๘๒ แล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำดังกล่าว ให้ศาลรัฐธรรมนูญ

สั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องมีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่มีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๘ ซึ่งหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคของผู้ถูกร้องที่อยู่ในบังคับบทบัญญัตินี้ ได้แก่ หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคของผู้ถูกร้อง ตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคและกรรมการบริหารพรรคอาสาสมัคร ลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๓ และประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคอาสาสมัคร ลงวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๔

ดังนั้น เมื่อมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องอันเนื่องมาจากการฝ่าฝืนมาตรา ๔๒ และมาตรา ๘๒ ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมืองที่ถูกยุบไป ตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมืองดังกล่าว คือ (๑) นายมนตรี เศรษฐบุตร (หัวหน้าพรรค) (๒) นายวัลลภ รีย์ธัมพันธ์ (๓) นายภาสกร กิตติสิน (๔) นายพยอม ระวังพันธ์ุ (๕) นายนิติวัฒน์ มะโนรัตน์ (๖) นายธัญพงศ์ วงศ์แก่นสาร (๗) นายวสพส เนาวนิรุทธ์ (๘) นายสุทธิพันธ์ วรรณศุภ (๙) นายสุปัญญา จุฬารักษา และ (๑๐) นายกฤษกร สิริแสงจันทร์ จะจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ทั้งนี้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นต้องยุบไป ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๗ และปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมือง ๑๐ คน ดังกล่าว มีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยให้พลละเลย หรือทราบถึงการกระทำดังกล่าวแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำดังกล่าว ต้องถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้น มีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่คำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๘๘

อาศัยเหตุผลดังกล่าวจึงเห็นว่า ให้ยุบพรรคพลังแผ่นดินไทย ผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๓ ประกอบมาตรา ๔๒ วรรคสอง และมาตรา ๘๒ และให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมืองที่ถูกยุบไปจะจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ทั้งนี้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นต้องยุบไป

และให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องมีกำหนดเวลาห้าปี นับแต่วันที่มิคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ และมาตรา ๙๘

นายอุดมศักดิ์ นิตินันตรี

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ